Ч. 42 (14.874). Львів, субота 26. лютого 1938. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Четвертьрічно . . . . 15.00 "
Піврічно . . . . . 30.00 "
Річно . . . . . . 60.00 "
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЕМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Велика промова австрійського канцлера Шушніґа.

Вчора (в четвер) в год. 19. виголосив канцлер Шушніґ у салі австрійського парляменту 2-годинну промову, яку — як це ми згадували — трансмітували радіостації кількох держав.

Підкреслюючи вагу ситуації, Шушніґ ствердив, що тепер нема часу на дебати — лиш на рішення і діла. Для Австрії необхідна тепер концентрація всіх сил, яку саме перевів „патріотичний фронт". Австрія не може прийняти чужих форм влади — ані людового фронту ані диктатури.

Ґітлер запросив Шушніґа до Берхтесґаден,

щоби усунути труднощі, які повстали при здійснюванні постанов т. зв. липневого порозуміння. Тим способом покінчено 5-літню братовбивчу війну між двома німецькими державами. Австрія мусить жити у близьких взаєминах з Німеччиною, яка має спеціяльну місію в Европі. Тому в Берхтесґаден Шушніґ поробив усі можливі уступки, поза які вже не може піти.

Дотеперішні опозиційні ґрупи — соціял-демократи й національ-соціялісти мають змогу працювати в „патріотичному фронті", але на базі конституції та програми Дольфуса

незалежної, німецької, християнської, суспільної, станової Австрії.

НІМЕЧЧИНА ЗОБОВЯЗАЛАСЯ НЕ ВМІШУВАТИСЬ ДО ВНУТРІШНІХ АВСТРІЙСЬКИХ СПРАВ.

У закордонній політиці Австрія дальше буде триматися римських протоколів.

Італійсько-австрійські взаємини не ослабли і ніколи не зміняться.

Австрія хоче зберігти незалежність, яку врештою ґарантує 3,000.000 членів „патріотичного фронту".

Промова викликала довгі оплески — присутні відспівали австрійський гимн та „пісню Дольфуса".

Вислід румунського плєбісциту.

99.87% ГОЛОСІВ ЗА НОВОЮ КОНСТИТУЦІЄЮ.

ПЕРЕМОГА УРЯДУ В БУКАРЕШТІ.

Румунське міністерство внутрішніх справ подає висліди плебісциту з цілого краю: **У плебісциті взяло участь 92% управнених до голосування, здержалося 8%;** у дотеперішніх виборах не голосувало ніколи більше як 70% управнених, хоч участь у голосуванні була обовязкова.

З 4,298.808 голосів було 4,28[illegible] (99.87%) за новою конституцією, 5.410 (0.13%) проти.

На 106.000 громадян Букарешту, що мали право участи у плебісциті, лише 9.000 здержалося від голосування, 145 висловилося проти змін, які ввів уряд патріярха Мирона.

Хід голосування спокійний.

Єгипет домагається участи в анґльо-італійських переговорах.

Єгипетський уряд рішив зажадати від Анґлії, щоби — згідно з 6. статтею анґльо-єгипетського договору — Єгипет міг узяти участь в теперішніх анґльо-італійських переговорах, бо вони торкаються справ Єгипту.

Єгипетські політичні кола занепокоєні італійським домаганням щодо участи в управі Суеським каналом. Вони бояться, щоб Анґлія не погодилася з Італією коштом Єгипту.

Чи Злучені Держави і Канада звязані

ТАЙНИМИ ВІЙСЬКОВИМИ ДОГОВОРАМИ З АНҐЛІЄЮ?

Як подає філядельфійська „Америка", сенатор Бора й інші члени американського сенату піднесли були протести у Вашинґтоні проти закордонної політики президента Рузвельта й державного секретаря Голла, покликуючись на заяву британського міністра закордонних справ Ідена, який сказав, що Анґлія має військове порозуміння з Америкою. В тих протестах вони жадали ясної відповіди від уряду. Бора звернув увагу на обставину, що Анґлія й Америка одночасно кинулись поспішно розбудовувати свої морські збройні сили. Це може привести до участи Америки у війні; так само — мовляв — Америка вмішалась у минулу світову війну.

Та державний секретар Голл розвіяв усі поголоски про тайну умову з Анґлією. У листі до голови закордонної комісії сенату Піттмена, написав він виразно, що Злучені Держави не мають ніякої військової умови порозуміння з якоюнебудь чужою державою.

Подібні поголоски появилися і в Канаді. Камілієн Гавд, давний посадник Монтреалу, заявив у своїй передвиборчій промові, що між Канадою й Анґлією істнує тайний військовий договір, на основі якого Канада зобовязалась післати пять дивізій на оборону британської імперії, куди й коли тільки буде треба. Слід додати, що у великій війні Канада виставила лише чотри дивізії.

Заява Гавда викликала сензацію і вся канадійська преса передала її без коментарів. Тоді канадійський премієр Кінґ рішуче заявив, що така умова не істнує. Він сказав, що ні йому ні міністрові краєвої оборони про такий договір нічого не відомо та що Канада нікому не зобовязалась вислати на поміч експедиційний корпус. Теперішні військові приготування мають на меті лиш оборону Канади перед тими, що можуть на неї напасти або нарушити її невтральність.

Це вияснення врештою не вдоволило Гавда, який назвів премієра Кінґа „скритим мілітаристом, що готовий пхнути Канаду в заграничні війни".

Справу тайних військових договорів виясновали також міністер оборони Асн Мекензі і шеф департаменту закордонних справ Рінфрет. Оба вони назвали твердження Гавда „смішними і дурними".

Передчасна радість.

(З православних кол.)

„Радісний поворот душ. На лоно католицького Костела вертається на Волині річно 3.000 осіб!" Під таким шумним наголовком польська ендецька преса помістила недавно ріжні звістки про великі здобутки римо-католицизму на Волині.

Тішитися своїми успіхами кожний має право, ба навіть повинен — це річ нормальна, і ми не забіралиб голосу, колиб у цих ендецьких вістках не було коментарів, незгідних з правдою та змальовуючих здогадне покривдження римо-католиків православними.

І так у 3-ому ч. щоденника „Вечур Варшавскі" з 4. січня ц. р. під вищенаведеним наголовком читаємо: „З ролі, яку відігравав костел в житті польського народу, як могуча твердиня польщини, здавали собі справу вже займанці („заборці"), про що яскраво свідчить хвиля конфіскат католицьких святинь і костельного майна, розпочата москалями після першого повстання у 1831. р. Статистичні дані, що з тієї епохи грабунку та скасування святинь зберіглись донині, не виявляють вірно скількости сконфіскованих святинь, однак, оскільки знаємо, конфіскаті підпало 40 римо-католицьких костелів і коло 310 уніятських, а на їх місце збудували нові церкви православні. Після відродження самостійности, на лоно католицького Костела вернулась така мала скількість сконфіскованих святинь, що вище подані цифри майже не змінились. Але одночасно з утратою святинь, ішла т. зв. утрата душ... Цілі села і парохії були примушувані відступити від віри своїх предків та перейти на православія"...

І так польська сторона твердить, що після повстання 1831. року православним віддали до вжитку коло 350 святинь (40 р.-кат. і 310 уніятських), силою та безправно відібраних від католиків, з явним їх покривдженням. Це узурпаторство було причиною переходу католиків на православія.

Такі дані не відповідають правді. Знаємо, що актом злобної пімсти російського уряду за повстання 1831. р. була конфіската кільканадцяти римо-кат. монаститрів і костелів (здебільша езуїтських) на Волині, але одночасно знаємо, що негайно після відродження державної Польщі ті б. катол. монастирі і костели були повернені назад римо-католикам. Таких ревіндикацій досі зафіксовано 22, а саме: Устулув, Заболотці, Володимир і Літовіж (Володим. пов.), Загоров (Горох. пов.), Боромель, Торговиця, Варковичі, Дубно (2) (Дубенськ. п.), Мацїів, Мельниця, Дубечно (Ковельськ. п.), Колодно, Вишнівець, Катербург, Кремянець, Вижгородок, Дедеркали (Кремянецьк. п.), Опалин (Люблин. п.), Чарторийськ (Луцьк. п.) і Острів (Здолб. п.).

Може ще десь залишилось 1—2 б. римо-кат. святині в руках православних, але звідки ендеки набрали аж 329 костелів, що їх москалі забрали в 1831. р. та які нібн досі находятьєч ще в руках православних?!

Думаємо, що тут входять у гру ті греко-католицькі церкви, що після 1839. р. стали православними, але „це вже було льоґічним наслідком відступництва вірних від Риму", як слушно зауважила польська консервативно-католицька ґазета „Час".

Але й у тому випадку ендеки „трошки" перебільшили, бо навіть римо-католицька епископська курія в Луцьку у своїх відомих ревіндикаційних судових позвах у 1929. р. претендує на терені волинського воєвідства лише на 146 святинь (а вже вона не подарувалаб ніодної „своєї" святині схизматикам!). Звідкиж узялися ще 183 „конфіскати"? Може „покривджені" ендеки булиб ласкаві оголосити їх спис? А

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

за бл. п.

Д-РА ВОЛОДИМИРА ШАРАНЕВИЧА

адвоката в Лютовисках

померлого 18. лютого п. р. відбудеться в неділю 27. лютого п. р. в год. 12. вполудне в церкві Успения Пр. Діви у Львові, на яке запрошує **Рідня.**

може вони скажуть, що не називали цифри „310", а „коло 310"? Чомуж тоді „коло 310", а не „коло 150"? Це вже явна тенденція, явне бажання якнайбільш нацькувати католиків Польщі на православних!

Але коли „покривджені" поляки помилились у числі обєктів і даті конфіскати святинь, то все-ж таки з якої речі вони претендують на 6 унiятські церкви, чому рахують їх за свої?

Десь коло 990. р. по Р. Хр. князь Володимир Святий запровадив на Волині християнство по грецькому обряду та в 992. р. заснував там першу епархію — володимирську. Віра православна понад 600 літ успішно розвивалась на Волині; до неї горнувся нарід, будував численні чудові монастирі і церкви, завзято боронив її від напастей.

У 1596. році більша частина православних епископів, зібравшись на Собор у Бересті, проголосила приєднання Православної Церкви до Церкви Римської; друга частина разом із представниками братств на свому Соборі у тому самому місті не згодилась приняти Унію. Обидва Собори прокляли один одного. Король Жигмонт III. універсалом з 15. грудня 1596. року затвердив постанову тієї частини Берестейського Собору, що прийняла Унію, і з того часу Унія стала офіційно істнувати.

Розпочалася релігійна боротьба поміж двома частинами українського народу. Кінець кінцем унiяти перемогли та впровадили на Волині Унію (одним з останніх прийняв Унію корецький монастир у 1752. році). Так було до поділу Польщі між трьома державами, після котрого волинське населення почало приймати православія, і справа закінчилася московським офіційним актом 25. березня 1839. року про приєднання униятів до православія. Фактом є, що населення на Волині при переході на православія не створило окремої групи „опірних", які перестали б ходити до православних церков (як це ми бачили на Холмщині).

Йшли літа, десятки літ, минає навіть у слідуючому 1939. році ціле століття. На Волині не стало місцевих униятів (не беремо під увагу вірних новоосновaної „унії східнього обряду"). — усе населення стало православне. Старенькі свої церковці (здебільша деревляні) вони ремонтували (і хто знає, чи ті ремонти за 100 літ не коштували більше, як сама церква!), до тих церков купували образи, хоругви, евангелія і т. ін. Нікому і в голову не могло навіть прийти, що церква не їх, бо сама така думка противилась би споконвічному праву, що церква належить до парохіян.

У тих умовах говорити про якийсь „грабунок", про „втрату душ" на Волині кому-кому, а римо-католикам не можна — це просто свідоме фальшування історичної правди, викликування штучного заколоту серед волинського громадянства!

На нашу думку, справа задоволення релігійних потреб римо-католиків на Волині не представляється вже аж так зле, як пише КАП і ендецька преса. Згідно з офіційним переписом 1931. р. на Волині тоді було 327.856 римо-католиків, з того 70.198 у містах. Беручи під увагу факт, що в містах всюди є величезні муровані костели з кількома ксьондзами, — релігійні потреби тамошніх римо-католиків задоволені; значить, у селах Волині в 1931 р. було 257.658 римо-католиків, для котрих саме католицько-ендецька преса вимагає будови нових костелів. Від 1931. р. минуло 6 літ, себто природний приріст дає приблизно 20.600 душ (дивись „Відомосьці Статистичне" за 1932, 33, 34, 35, 36 і 37 рр.); на 1. І. 1938. року на селах Волині було 278.300 р.-католиків. Скільки є костелів на Волині трудно нам докладно окреслити, бо шематизму з останніх літ нема, але беручи під увагу, що в 1929. р. було там 114 костелів (з них 79 мурованих) і що за 7 літ побудували багато нових (про що часто доводиться читати в пресі), можемо сміло оперувати цифрою 120, в кожному разі не роблячи кривди римо-католикам. Таким робом приходимо до висновку, що на один римо.-кат. костел нині на Волині припадає 2.320 вірних.

Якже стоїть справа з „грабіжниками" православними? Згідно з офіційними даними, на Волині на 1. І. 1938. р. було (з природним приростом) 1,601.500 православних та 680 парохій; значить на одну православну парохію припадає 2.350 вірних.

Отже стверджуємо, що православні і римо-католики на Волині находяться в однакових умовинах щодо заспокоєння своїх релігійних потреб, хіба тільки з такими застереженнями на некористь православних: 1) мурованих (себто великих) костелів є 70 прц, а мурованих церков — не цілих 20 прц.; 2) уряд домагається скасувати 100 парохій православних, бо твердить, що парохія повинна мати найменше 5.000 вірних, а філія — 3.000; 3) епископська римо.-кат. курія в Луцьку загрожує православним волинякам „ревіндикацією" 146 святинь; 4) римо-католицьке громадянство цілої Польщі складає жертви на будову нових костелів на Волині, в наслідок чого з кожним роком число їх росте; 5) хоча число православних щороку збільшується на 25.000 (природний приріст), не може навіть мріяти про будову нових церков.

Досі якось нічого не було чути про масові переходи на латинство на Волині православних. Мовчала про це польська преса, мовчала і латинська курія в Луцьку, не фіксував наглих змін „Шематизм". Правда, приходилось читати в ендецькій пресі і ріжних „Курієрках" алярми про погрозу для „польщини і католицтва" від волинських „гайдамаків і схизматиків" та поклики до відкриття чисто польських (навіть не утра-

успіх римо-католицтва! Звідомлення газет про наслідки тих алярмів відомостей майже не було. І ось раптом такі революції, такий сензаційний успіх римо-католицтва! Звідомлення газет про „поворот коло 3000 осіб річно на Волині на лоно римо.-католицького костела" нас, православних, дуже непокоїти не може, бо у тому звідомленні перед цифрою „3.000" є слово „коло", а ми вже знаємо, що ендецька статистика під цим словом розуміє вираз „менше половини" (доведиж ми вище, що пишеться у них: „коло 310 униятських церков", а читається „146"); значить річно по їхньому переходить на римо-католицизм 1.300—1.400 православних себто 0,08 прц., а — популярно говорячи — на 10.000 переходить 8 у рік. Для такого успіху не треба ніякої широко закроєної акції ані пресових алярмів. Досить для цього мішаних подруж та відомої істнуючої дійсности.

Не хочемо позбавляти радісного настрою польських ендеків, але зважуємось твердити, що маса православних українців стоїть твердо при вірі і Церкві своїх батьків. Очевидно, коли почнеться на Волині стосування таких „метод", як у Гриньках, то справа виглядатиме інакше. Але такі методи знову таки мусять викликати психольогічну реакцію. Не знаємо теж, чи вищі державні чинники погодяться на те, щоб недалеко від совітського кордону сіяти церковно-релігійний заколот серед низів населення. І тому гадаємо, що радість „Курієрків" направду передчасна.

В. і К.

Плєбісцитова коломийка.

II.

Часописні інформації хоч і про справжні факти з шкільного плебісциту читачі сприймали з деяким застереженням. Мовляв, у політичній заїлости сторін годі чекати від них обєктивности та справедливости. Тому, мимоходом кажучи, преса на Підкарпатській Руси не виконує тієї важливої громадсько-виховної функції, яку вона покликана виконувати у кожній культурній країні. І мабуть на цілому світі важко знайти серед ширших народніх мас легковажніше відношення до друкованого слова, як серед підкарпатських українців. На це якось мало звертають уваги відповідальні за рівень народньої свідомости офіційні чинники.

Тому інформації, подані в інтерпеляціях п. посла Ю. Ревая, зробили приголомшуюче враження. Неодин мабуть поставив собі питання про доцільність демократичного ладу, коли в його рямках можливі такі вчинки тих, що стоять на сторожі законів демократії. Не в одного, мабуть, наівного славянофіла лице зачервонілося від стиду (а може й від злости), що славянські адміністратори так понижують синів славянського українського народу, який добровільно прилучився до складу громадян славянської Чехословацької Республики...

Факти нарушення законів, що на них опер свої інтерпеляції п. Ю. Ревай, можна поділити на дві частини.

І. Питання принципового характеру, що торкається засад шкільництва на П. Р. та її автономного устрою.

Сюди треба зарахувати інтерпеляцію до уряду ЧСР у справі, що шкільна управа на П. Руси нарушила основні закони, які обовязують у ЧСР. Проаналізувавши відповідні закони п. посол запитує: „навіщо було розхвильовувати поверхню мирного публичного життя Підкарпатської Руси, коли кожна несторонняя людина, що льогічно думає, осуджує такий спосіб рішення у виборі мови літературної і навчання..." і далі стверджує, що „голосування безсумніву порушило спокій і під фальшивою покришкою демократичної рівноправности викликало нікому непотрібний, а для держави шкідливий, народньо-культурний бій, що воно цілком знищило авторитет школи й учительства та підкопало довіря батьків до школи. Нема сумніву, що цього розпорядку ані способу його виконання не можна вважати корисним ані для держави, ані для державної думки, бо він шкодить не тільки державним інтересам, але й підриває престіж держави і самого уряду..."

„З огляду на вищенаведене питаємося уряду:

1. Чи уряд знає про розпорядок шкільної управи, яким вона наказала на Підкарпатській Руси плебісцит у справі підручників, тобто у справі мови навчання, та про те, що цей плебісцит:

а) протиконституційний і порушив постанови закону з дня 26. VI. 1937 ч. 172/36. з. і р.?

б) суперечний з обовязуючими досі постановами Генеральнього статуту?

в) викликав нечуваний дотепер народньо-культурний бій і зворушив цілу людність?

2. Чи уряд схоче пригадати губернаторові Підк. Руси, що його повинністю було: поробити у цій справі заходи згідно з постановами закону?

3. Чи уряд схоче доручити шкільній управі, щоб вона відкликала згаданий розпорядок?

4. Чи уряд схоче видати розпорядок, щоб тих, які спричинили незгоду, покарали або навіть відкликати з Підк. Руси.

5. Що уряд думає зробити, щоб подібні випадки в будуччині не повторилися і щоб була якась запорука, що шкільне навчання відбуватиметься спокійно без нерозумних експериментів.

Як шкільна влада легковажить собі саму ідею автономії П. Руси, яскраво видно з інтерпеляції у справі припинення у виконуванні обовязків двох учительок за те, що насмілилися вказати інспекторові на його необєктивну, односторонню і неправильну поведінку при тому, як заводив „русскі" підручники у народніх школах. Неправність справи була така очевидна, що не було можливости, щоб її не скасувала своїм розпорядком найвища тепер у шкільних справах влада на П. Р. — тобто губернатор. Але „коли губернатор Підк. Руси просив, щоби йому передали всі акти, що відносяться до справи згаданих учительок, начальник шкільного реферату відповів, що не може тих актів передати, бо це урядова тайна".

II. До другої категорії інтерпеляцій п. посол ужив фактів, що насвітлюють недопускальну поведінку окремих урядових осіб з українськими громадянами, до чого безперечно причинилася підвищена атмосфера у звязку з т. зв. шкільним плебісцитом. Найхарактеристичнішими випадками з наведених в інтерпеляціях можуть бути такі: „Дня 31. X. 1937 в 7. годині вечором штабний стражмістер Гінтерміллер пив з фенциківцями в коршмі п. Ш. Каца. Не знати, про що говорили при пиятиці, але всі були дуже оживлені й коли до коршми зайшов М. Балог з Вишньої вулиці, п. штаб. стражмістер Г. вказуючи на нього пальцем сказав: „Дивіться, і тут є один українець". Присутні фенциківці без надуми напали на нього з криком, чому він українець, а один із духновичівців-фенциківців кинувся з ножем на невинного і безборонного Балога..." До бійки не дійшло завдяки тому, що вмішалися інші люди. „Але цього було мало — каже п. Ревай — в інтерпеляції. — Около 8-ої години ціла компанія зі штабним стражмістром рушила до гостинниці Сніжека, де тимчасом забавлялося кількох народовців. Духновичівці-фенциківці зайшли до гостинниці з великим криком: „Чи тут є українці — Бог би їх побив!" Сталася метушня, а „присутній межи духнови

ліпапми-фенциківцями шт. стражмістер Г. згасив електричне світло". На зазив одного з просвітян світло знову засвітили, але до бійки вже не дійшло.

Не краще повівся один зі стражмістрів з місцевим парохом у с. Пилипці. У своїй канцелярії він дозволив собі звернутися до пароха з такою дромовою: „Пане фараржі, то цо ві делате с ваші крайні культурні політікоу, о тім вашим українськім а невім цо якім културнім пусобечім, то прозразує шпінаві характер. Ві ходіте з хати до хати а агітуєте. Везьте на ведомі, же тади грозі набоженске непокоє про ваші чінност, а стат нема пенізе на то, абі се таді концентровалі четніцке поготовості. Я то буду гласіт на земски уржад. Заказуї Вам абісте ходіл до Просвіти! А я се уж о то постарам, абі здейші чітарень Просвіти біла розпущена. Акдіж там будете ходіть дале, так вас заткну! Єште едноу вам ржікам, же цосте делал, то є шпінаві характер, а я вам то дам черне по білем, я то так буду гласіт на земски уржад, а такі так вас подам до соуду за ту ваші україноку а невім якоу културні політіку. Мате нецо про своу обрану? — спитався ще на кінець пан комендант і авдієнція була скінчена".

А ось жанд. стражмістер Лазорик зайшов до споживчої кооперативи в Пилипцях й попросив чоколяду. Коли продавець йому подав, він перелсмив, ткнув один кусник продавцеві під ніс і сказав: „на, нюхай, як смердить Просвітою і українцями". На те присутний там пилипчанин Василь Фармута сказав: „Тоді всі ми, русини, смердимо, бо ми всі українці". З цього вив'язалася балачка з Лазориком, в якій Лазорик сказав, що „якби я зустрінув десь у полонині якого українця, то застрілив би його як пса". Всі цитати взяті з часопису „Учительський Голос" ч. 1., органу Т-ва „Учительська Громада" в Ужгороді за м. січень 1938 р., де ці інтерпеляції видруковані.

Омега.

В обороні Церкви та її Голови.

ЗАЯВИ ГРОМАДЯН РЕМЕНОВА Й ВИСЛОБОКІВ.

Установи й окремі громадяни сіл Ременів та Вислобоки, львівського повіту, переслали Ексц. Митрополитові письмо з заявою, що виступ пос. Войцеховського тільки скріпив їх пошану та любов до Князя нашої Церкви.

ПРОТЕСТ ГРОМАДИ ПРИСІВЦІВ.

Громадяни Присівців, зборівського повіту, на сходинах, в яких взяли участь члени всіх місцевих товариств, вирішили вислати на руки Митрополита Андрея письмо з протестом проти нападу пос. Войцеховського та з заявою непохитної вірности і найглибшої пошани до Владики. Письмо підписали Виділи всіх товариств.

ТИСЯЧА СЕЛЯНСЬКИХ ПІДПИСІВ ПІД ПРОТЕСТАМИ.

Рідкий протест проти виступу пос. Войцеховського проти нашої Церкви та її Патріярха ухвалили села бережанського повіту: Плавуча Велика, Красна, Цецори, Плауча Мала і Глинна. Всюди були Служби Божі в намірення українського народу та його Архипастиря Митрополита Андрея, з відповідними проповідями. Всі згадані громади вислали на руки Митрополита письма з тисячю підписів місцевих селян.

МАНІФЕСТАЦІЙНА НАРАДА В ОТИНІЇ.

Представники зорганізованого громадянства Отинійщини, зібрані на маніфестаційній нараді 20-ого лютого ц. р. ухвалили протест проти вмішування чужих чинників у справи нашого народу та вислали окреме письмо з заявою пошани Голові нашої Церкви.

ПРОТЕСТ ГРОМАДЯНСТВА НАДВІРНЯНЩИНИ.

Громадянство Надвірнянщини, зібране на нараді у Надвірній 20-го лютого ц. р., запротестувало проти напасти на нашого Князя Церкви та висловило найглибшу пошану й віддання Ексц. Митрополитові.

ГОТОВІ ВІДПЕРТИ ВСІМИ СИЛАМИ КОЖНИЙ НАПАД.

Українське громадянство Бережан на окремих сходинах, у яких взяли участь представники всіх установ і товариств, ухвалило одноушно запротестувати проти нечуваних у культурному світі виступів посла Войцеховського у варшавському соймі проти українського народу, проти греко-кат. Церкви та її голови, Митрополита Андрея.

Разом з тим українське громадянство Бережан заявляє, що воно готове завжди всіми силами відперти кожний напад на наш нарід і нашу Церкву. Зокрема зібрані заявили Митрополитові Андреєві найвищу пошану та любов.

ПРОТЕСТ ГУЦУЛЬЩИНИ.

Представники релігійних, культурних та освітніх установ села Бані-Березова, коломийського повіту, ухвалили на спеціяльній нараді протест проти нагінки на наш нарід та проти напасти на нашу Церкву і нашого Високодостойного Архипастиря.

ПРОТЕСТ ПОВІТОВОГО НАРОДНЬОГО КОМІТЕТУ УНДО В ТУРЦІ.

Повітовий Народній Комітет УНДО в Турці н. Стр. вислав до Митрополита Андрея таке письмо:

„Слава Ісусу Христу. Ексцеленціє! Повітовий Народній Комітет УНДО в Турці н. Стр. в імені українського громадянства турчанського повіту, з приводу нечуваної напасти посла Войцеховського у варшавському соймі на Вашу Найдорожчу Особу, висловлює Вашій Ексцеленції синівське привязання і любов та запевняє, що завжди готов станути в обороні нашої гр.-кат. Церкви і Особи Вашої Ексцеленції, дорогої українському громадянству".

Й. ПАШТОР.

Фільмова слава.

I.

Олівер Реймонд мав усе, що має популярний фільмовий артист: чудову віллю над берегом ріки, кілька авт, перегонові коні... Про жінки не хотів і говорити.

Його оглядали що-вечора на екрані міліони жінок: він мав чудову стать, непереможну усмішку, мужеське чоло і глибокі очі, якими захоплював жінки від Капштаду до Йокогами.

Секретар сказав до нього із знудженою міною:

— Знову багато листів із жіночим почерком. Чи маю їх вам прочитати?

Реймонд зробив такий знуджений рух, як у третій дії „Чорної графині" під пальмами.

— Я вже хотів би раз позбутися тої одноманітности. Я-ж теж тільки чоловік, що колись бажає відпочинку.

Хвилинку задумався і провів рукою по хвилястому волоссю:

— Та жінота зовсім розбиває мені нерви.

— Мій Боже! — Зідхнув секретар — а на мою думку жінки... це не маловажна річ.

Артист скривив уста. Про ті уста нераз писали критики, якто вони вміють роздавати тисячі цілунки і приваблювати, опянювати.

— Що-ж! — сказав Реймонд — коли я тих звеличниць маю за багато...

— Маестро! ви повинніб кудись далеко виїхати, кудись, де нема ні фільм ні жінок... в якусь пущу чи глуху закутину, на деякий час.

— Може і маєте рацію, Джон. Тиша лісу, запах живиці, якась маленька купелева місцевість це зробилоб мені добре. Підіть до банку і возьміть більшу суму... Ще нині виїдемо.

II.

По кількох днях вони опинились в маленькому живці. Було там усього кілька віль, одна гостинниця і довкола сосновий ліс. Їжа була погана, але природа чудова. У потоках багато пструтів.

Реймонд почувався знаменито: лежав під деревами, цілими годинами вдивлявся у верхів'я могутніх сосон, прислухувався до дзичання бжіл і комарів, стежив за вюнкими пструтами і моторними вивірками.

— Тепер я став нормальною людиною — сказав до свого секретаря. — Не треба мені робітні, знимок, куліс... Чи ви бачили тут за ввесь час нашого побуту хоч одніську жінку? А може ви підплатили всі довкола, щоб ніодна до мене не підходила?

Секретар відповів з усміхом:

— Одну я бачив. Я навіть знаю, як вона називається, бо в лісі, заки прийшов до неї її наречений, я підніс із землі кинену нею коперту. Зветься вона Кейт Рівер. Типова здорова сільська красуня... ні трохи небезпечна, дотого має вже нареченого.

— Отже навіть та одна занята, слава Богу! — закінчив артист.

III.

Одного пополудня сидів Олівер Реймонд у лісі на лавці. Сутеніло. Нараз зпоза дерев виринула пара — молода дівчина з мужчиною. Коли вони минали Реймонда, трохи віхилилися одне від одного і дівчина глянула зацікавлена на незнайомого. Артист подивився на неї закоханими очима. Він відчув, що в його серці щось зорухнулося. Дівчина була справді гарна. Коли йшла між деревами — колихалася, а її сміх нагадував сільські гірські дзвіночки.

„Вона ледви глипнула на мене.., — подумав — ах, ці провінціялки!"

На другий день він знову зустрів цю молоду даму на проході в лісі. Вона була сама. Реймонд дивився на неї тим приваблививим поглядом, якому він завдячував так багато своїх успіхів на екрані. Але його погляд не зробив на дівчині найменшого враження — вона ледви помітила його. „Дурна гуска! — подумав гнівно — іще побачимо!"

По обіді він вибрав найкращий свій одяг, в якому виступав у фільмі „Троянда магараджі", де здобував індійську княжну. Зав'язав собі наймоднішу краватку і чекав на зустріч дівчини. Під вечір появилася Кейт поруч свого темноокого нареченого. Реймонд ішов їм назустріч якби у сні — привабно-мрійливий. Минаючи дівчину кинув їй свій славний огнистий погляд. Очі дівчини заблисли на мить, але зараз погасли.

„Трагічна справа..." подумав Реймонд, проводячи дівчину своїм зором, поки не щезла на лісовій стежці.

Артист прийшов до хати у поганому настрою. Секретар зустрів його запитом:

— Чи ви знаєте маестро найновішу новину? Тут у кіні грають вашу „Троянду магараджі".

Очі Реймонда заблимали.

— Може підемо на виставу, маестро?

— Від біди, можемо піти. Купіть два білети. Ви знаєте, що я в цій фільмі маю одну із своїх найвдатніших роль

За будову „Дому Української Культури“ у Стрию.

ПОКЛИК ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА.

Йдучи назустріч зростаючим потребам українського культурного життя у Стрийщині, громадянство тої області рішило ще минулого року побудувати будинок-приміщення для кількох місцевих культурно-освітніх товариств. Дім, якого будову постановлено розпочати в весною ц. р., рішено назвати „Домом Української Культури“, що буде стояти не лише на сторожі духових цінностей нашого народу, але плекати їх і на дальше. Сам будинок, що буде мати вигляд зовсім новочасний, дасть приміщення для таких товариств як Музичний Інститут, Музей „Верховина“, Стрийський Боян, Взаїмна Поміч та інші. Будова „Дому Української Культури“ вимагатиме великих матеріяльних засобів, які переходять сили та спроможність самого стрийського громадянства. Тому цією дорогою Комітет будови звертається до всіх, кому дорогий духовий розвиток народу, зокрема до всіх стриян, де вони не булиб, до музиків, співаків та співочих і музичних товариств у краю і на чужині та до прихильників української культури, щоб поспішили з матеріяльною допомогою. Просимо також культурно-освітніх діячів, у першу чергу наше духовенство, щоб не відмовили нам своєї помочі, бо в „Домі Української Культури“ найдуть приміщення теж дириґентські та режисерські курси, що вишколюватимуть кадри культурно-освітніх діячів та дириґентів церковних хорів.

Через побудування „Дому Української Культури“ створимо огнище культури на нашій провінції, що проміньоватиме не тільки на Стрийщину, але матиме значіння й у розвитку нашої культури взагалі.

Жертви просимо слати на конто П. О. К.:
Muzyczne Towarzystwo im. M. Łysenki, filja Stryj, № 154842.

ЗА КОМІТЕТ БУДОВИ „ДОМУ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ“ У СТРИЮ:
Котович Вол., Форостина Евг., Красінський О., о. І. Гаврилишин, Пристай М. Максимчукова С., Щ. Соколовський, Бандера О., Паславська О.

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Ч. 34. Субота, 25 (13) лютого 1888.

В ОБОРОНІ ШКОЛИ.

В замітці п. н. „Буковинська Русь проти внеску кн. Ліхтенштайна“ читаємо: „Русини на Буковині виступили рішуче і завзято проти проєкту кн. Ліхтенштайна в державній раді, щоби народні школи зробити конфесійними. Наші буковинські браття цілком природно бояться того, що якби духовенство дістало більше впливу на школи, то в Буковині, де православне духовенство веде румунізаторську політику і намагається винародовлювати русинів, — стан руських шкіл ще більше погіршивсяб“.

„ТА КУДИ НАМ ДО БОЛГАРІВ?!“

У фейлетоні „Під неділю“ Корнило Устіянович натякає про те, що русинам важко добитися якогонебудь автономічного уряду і пише з того приводу: „Та ми — Богом і правдою сказавши — не так то напасно і добиваємося. Ми надто мягко-сердечні. І гаразд робимо, бо звідки жили би Голиївські, Еміґрантські і Дармоїдовські? Хто орудував би нами і панував над нами? А ті невдячники кажуть, що ми їх не любимо і раді проти них бунтуватися. Та де нам до бунту? Ми навіть і аспірацій ніяких не маємо. Десь... інші народи до чогось змагали і вкінці прийшли до сяких-таких добутків. Греки, серби, чорногорці, румуни, болгари.., всі вони мають уже свою хату. А якби так показалося, що нас в Европі треба, бо чей ми не гірші від болгарів, — то русин зараз буде проситись... Я чув недавно таку розмову: „Та куди нам до болгарів? Ми не маємо ні історії, ні культури, — ми в Европі те, що в улику трутень!“ Що за скромність! Яка овеча доброта! На що нам кошари, на що пастиря? Ми-ж кормимо нашим тілом вовка і медведя.., вони сердечні з голоду погиблиб якби нам пастир і власна хата... Лишіть нам тільки солому тай перегризки сіна — лишіть нам „ъ“ та „ы“, а все інше вам даруємо“.

ЖИД ОТРУЇВ СЕЛЯНИНА.

Львівський суд присяжних засудив на кару смерти через повішення 50-літнього арендаря з Тодорковичів, сокальського повіту, Хаїма Вурма, що ще в 1883 р. отруїв аршеником селянина Івана Веца. Вурм був винен Вецові 350 зр., на що не було ніякого документу, і в такий спосіб хотів позбутися довгу. Отруївши Веца Вурм утік був до Росії, де довший час ховався. Оборонець не вніс жалоби неважности, тільки просив трибунал, предложити засудженого ласці цісаря. В часі розправи довкола суду були такі товпи жидів, що аж військова сторожа мусіла охороняти браму судового будинку.

З українського життя у Брні, ЧСР.

ПІДВИЩЕНІ НАСТРОЇ.

З початком нового року українське життя у Брні почало виявляти ясні познаки оздоровлення. В усіх товариствах відбулись перевибори управ і головне — проявився природний та здоровий гін до взаємної толеранції, співпраці, солідарности. Особисті амбіції, що були головним джерелом усіх непорозумінь у товариському житті, загально осуджені, як прояви хоробливости, відійшли на задній плян і можна думати, що коли вони зовсім не щезнуть з нашого життя, то бодай виллються у творчому напрямі, більше конкретній діяльности. Потребу цього відчула інтелігенція і ширші маси, тому різниці поволі щезають.

УКРАЇНСЬКЕ Т-ВО „ЄДНІСТЬ“.

Т-во „Єдність“ улаштувало 12. лютого ц. р. у спортовій салі Жиденицького Клюбу масковий баль, який мав великий успіх. Чехословацьке добродійне Т-во „Добромил“ запросило „Єдність“ до співпраці у його вечірці для ширшої чехо-слов. публики. Товариство „Єдність“ має намір уладити два рівнобіжні курси україно-знавства; один з них спеціяльно для жіночої секції.

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ.

Т-во „Українська Громада“ разом зі „Студентським Т-вом“ і Жіночою Секцією прихильно поставились до пропозиції „Єдности“ відсвяткувати цьогорічні Шевченкові роковини, як день української культури, спільно і своїми силами. Для цього склали спільний Комітет, що на засіданні 13. II. вибрав президію у такому складі: голова п. Стецишин, секретарі: пп. Кіца та Балицький, скарбник п-на Думківна та II помічник п. Доротяк. Нарада комітету мала діловий характер і затягнулась до 11-ої години вночі; намічено головніші точки програми, що складатиметься з академічної та мистецької частини. На випадок фінансового успіху свята комітет наперед рішив призначити прибуток на добродійні цілі.

УКРАЇНСЬКА ПРИЛЮДНА БІБЛІОТЕКА.

Редакція рукописного місячника „Єдність“ — як довідуємося — має намір заснувати у Брні українську прилюдну бібліотеку, без якої годі розвинути більше плянову та доцільну культурно-освітню діяльність. Наше громадянство та всі культурно-освітні і видавничі установи повинні цю акцію по змозі підтримати. Бренські українські товариства подають добрий приклад для інших українських культурних осередків.

А. В-ий.

IV.

Олівер сидів із своїм секретарем у кіні, коли на салю ввійшла Кейт Рівер із своїм нареченим і мамою. Почалася „Троянда магараджі“, чудові палати і краєвиди, всякі інтриги і любовні сцени. Кінчається фільма тою запоморочливою сценою, коли княжна після тисячних небезпек паде в обійми свого звеличника (він сидів на салі), щоб дістати з його уст нагороду — цілунок.

Реймонд бачив, як Кейт ворухнулася на місці і чув, як похилившися до свого нареченого сказала:

— Ах! що за чудовий мужчина. Льотаре! Якби так усі виглядали!

Коли на салі заясніло, Реймонд мав враження, що дівчина глипнувши на нього так і каже: „Ах, ти мій прегарний! Я кохаю тебе... без огляду на те, чи ти король чи ти бідний... Ти — мій ідеал!“

Реймонд добре розумівся на тому, як зароджується стан любовної дурійки. На другий день він чекав на дівчину в лісі. Одягнувся в прегарний англійський спортовий костюм. Дівчина йшла сама якби замріяна, не помітивши Реймонда.

„Що за дурепа!“ — подумав льотчик.

Нараз рішився. Підійшов скоріше і заступив дівчині дорогу.

— Вибачте! — почав гордо — ви сиділи вчора в кіні передімною і я бачив, які ви були захоплені „Трояндою магараджі“.

Дівчина глянула на нього перелякана:

— Так.

Реймонд декламував далі:

— Я зустрічаю вас тут щодня на проході... Чи ви не помітили мене?

Дівчина була здивована:

— А що я мала помітити?

Артист збентежився як школяр.

— Що я.. що я..

Він мав був охоту кричати: „Подивись добре! це-ж я твій ідеал з „Троянди магараджі!“

Тимчасом на личку дівчини не було ніякого зворушення. Артист скривив уста і ледви прошепотів:

— ..Що я подібний до героя із учорашньої фільми.

Дівчина якби розгнівалась, почервоніла:

— Це можливе... Але що це мене обходить?

Відвернулася і пішла назустріч свому нареченому, який показався на узліссі.

V.

Ще того самого дня сказав Реймонд спакувати свої валізи. Авто мчало берегом моря і сонце всміхалося до славного артиста, що вертався до своєї праці.

Дома чекало на нього кілька тисяч листів. Реймонд покликав секретаря:

— Переглянньте всі листи і зверніть особливу увагу, чи нема між ними теж листа від Кейт Рівер.

Два дні пізніше ввійшов секретар до артиста:

— Маестро! саме в цій хвилині прийшов лист від Кейт Рівер. Вона вже мусіла довідатися, хто ви. Якже вона моглаб була опертися вашому чарові.

Олівер Реймонд був щасливий, коли читав наївний, сентиментальний лист провінціялки. Він відчуває, що здобув духову рівновагу і почуває себе „нормально“.

Перекл. аб.

Економічний огляд.

В Господарській Раді.

ДИВНА ПОВЕДІНКА ПОЛЬСЬКОЇ БІЛЬШОСТИ.

Як нас інформують, перше засідання комітету Ради, якій присвятили ми недавно довшу передовицю, мало деякі симптоматичні моменти. А саме до Президії комітету запропоновано виключно самих поляків (це просто вражало!) і щойно на внесок дир. А. Палія, щоб дати там місце також українцям, рішено побільшити число членів президії ще на одного. На 29 приявних український кандидат п. **Мирон Луцький** дістав усього 18 голосів, себто перейшов **незначною більшістю голосів.**

Цей перший прояв дивної поведінки на терені Госп. Ради насуває поважні думки. Це немов бажання „недобачувати" українців, що врештою було можна завважити вже на святочному отворенню Г. Ради: ніодин референт, крім скромних натяків п. Папари, не згадав, що в господарських справах південно-східних воєвідств мають право говорити також українці. Виринає питання: навіщо тоді давати цій Раді всегромадянську фірму? Краще відразу поставити справу так, як це зробило ендецьке „Слово Народове", кинувши гасло: „Про господарство Сх. Галичини повинні рішати поляки!" (див. „Сл. Н." з 12. ц. м.). „Якщо метою оснування Госп. Ради буде охота будувати господарський організм — писала згадана газета — тоді вже **з самого початку треба виелімінувати тих, яким не залежить на господарській силі Польщі: жидів та українців."** Мимохіть виринає підозріння, що рецепта львівської ендеції найшла багато визнавців серед польських членів Госп. Ради, бож годі інакше пояснити собі хід вибору президії.

Та мусимо **твердо зазначити,** що спроби польської сторони вирішувати господарські справи **без українського чинника,** і то відповідно заступленого, **заздалегідь засуджені на невдачу.** Це повинні собі освідомити ті, що ввійшли до Госп. Ради для справжнього піднесення економіки Сх. Галичини, цієї „забутої Богом і людьми країни" — як висловився воєвода п. Білик. Українське громадянство, зокрема преса, пильно стежитиме за дальшим ходом праць Госп. Ради.

Коли мова про перше засідання Госп. Ради, то треба ще зазначити, що були спроби означити кількість комісій і попризначувати до них членів на скору руку. Щойно на внесок дир. А. Палія (більшістю 1 голосу) відсунено ці справи для глибшої над ними застанови. Голос **дир. Сінгалевича** про потребу замінити урядових секретарів вибраними секретарями зпоміж громадських делегатів пролунав покищо безуспішно.

В. Н.

Наші можливости в деревному промислі.

Одною з галузей промислу, яка у нас лежить досі майже облогом, є деревний промисл.

Наскільки він рентовний, цього загал собі не уявляє. А не уявляє собі тому, що ця ділянка циферно не опрацьована й мало хто з наших підприємців знає, які вона може дати зиски. Навіть ті, які в цій ділянці бодай трохи визнаються (нпр. мають управу лісами) і вони не здають собі справи з можливостей промислу в цьому напрямку і не роблять нічого, щоб їх використати.

Можна ствердити, що вся увага наших промисловців та їх співробітників звернена на продукцію артикулів першої потреби, які можна збувати на нашому внутрішньому ринку, приватницькому і кооперативному. Це тому, бо тут вони знають, кілько якого товару піде і яким капіталом, можна заанґажуватися без більшого риска. А скільки в нас капіталу дармує, без доцільного його використання, скільки навіть марно пропадає!.. Зокрема — коли йде про ліс, то в нас є свої власники лісів, ще й такі, що мають теж засоби на їх експльоатацію. Та все те здебільша мертве. Колиж вони й роблять якісь обороти, то лише на те, щоби набити грубими тисячами чужі кишені, через яких руки переходить переріб сирівців на півфабрикати та пересортовування матеріялу, а далі виріб готового продукту.

Безумовно, лісів у наших руках нема, дарма, що яких 70% усієї поверхні лісу Польщі находиться на українських землях. Але якби і ці скромні капітали промислово зорганізувати, то не тільки ми моглиб заняти поважну скількість наших молодих безробітних, але що важніше, ми зробили би **поважний вилім у дотеперішньому стані** та причинились би сильно до побільшення наших суспільних капіталів, які доречі є більше як скромні, а в порівнянні з чужими смішно дрібні. Що так є, вистане для порівняння взяти під увагу кілька чужих поважніших фірм та познайомитися з цифрами їх основного капіталу, а побачимо нагу дійсність.

Деревний промисл має в наших обставинах ту перевагу, що сирівець маємо на місці і не потребуємо за ним далеко шукати. Зате є дві речі, що стримують наших підприємців від участи в цій ділянці, а саме: слаба орієнтація, з яким мінімальним капіталом слід до цього діла підійти, та питання, де і як можна найти ринок збуту.

Ринок збуту це справа окрема і над нею слід окремо застановитися. Справу цю постараюся обговорити в найближчому часі.

А щодо того, з яким мінімальним капіталом можна до тієї справи підійти, подаю інформації про основні капітали фабрик дикти і фабрик паперу. Ясна річ, підприємцеві ніколи не можна диктувати скільки він має в дане підприємство капіталу вложити. Але для прикладу добре буде познайомитися з ними. Може це справу нашого підходу до розбудови деревного промислу реальніше висвітлить.

1. **Фабрики дикти:** Беремо на увагу 31 обєктів. З цієї суми 14 фірм висоту основного капіталу уявнює. А саме: Пять фабрик має такого капіталу від 10—20.000 зол. (3 по 10.000, 1 по 15.000, 1 по 20.000), три фабрики має від 90—120.000 основного капіталу (1 — 90.000, 1 — 100.000, 1 — 120.0000), три фабрики має від 250—500.000, три фабрики дикти мають вище міліона.

2. **Фабрики паперу:** Беремо на увагу 38 обєктів, з чого знаємо капітал 24 фабрик. Одна з них має 50.000 зол., пять від 102—250.000 зол. (1 — 102.000, 1 — 210.000, 1 — 225.000, 2 — 250.000), пять фабрик від 300—500.000 (3 — по 300.000, 1 — 400.000, 1 — 500.000), пять від 500—800.000, вісім фабрик має основного капіталу від міліона вгору.

Все це стан за 1936. р.

Коли може існувати пять чужих фірм з капіталом від 10.000—20.000 зол., а далі три з капіталом від 90.000—120.000, то можуть також існувати аналогічні українські фабрики і для їх вивінування капітал напевно знайдеться.

Капітали 102.000—250.000 (таких є пять фабрик паперу), це безсумнівну капітали дуже поважні, але зовсім реальні навіть серед нас.

Коли можливо мобілізувати капітали на рисковну нафтову спекуляцію, то наскільки більше є можливе воно тут. Треба тільки, щоб міродатні чинники цим зацікавилися.

Варт згадати, що нпр. краківська латинська консисторія має власну фабрику паперу.

Олександер Підгородецький.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

РОЗШУКИ НОВОГО ЗМІСТУ ДЛЯ ДЕРЖАВНОГО ІНТЕРВЕНЦІОНІЗМУ В ГОСПОДАРСТВІ. — „УПОРЯДКОВАНИЙ ІНТЕРВЕНЦІОНІЗМ".

Ми нераз на цьому місці зазначували, що польські міродатні чинники раз-у-раз шукають відповідних форм для госп. життя. Зразки інших держав їм не зовсім до вподоби, бо вважають, що ці форми треба прикласти до своєрідних потреб Польщі. Відкидають вони обарений сьогодні лібералізм західніх демократичних держав, відкидають тоталізм сусідів із права та ліва, ба навіть критикують (чи допускають таку критику, як на днях пос. Сікорського) етатизму. Проте не вважають доцільним предукувати державну контролю до найвужчих меж. Міродайні чинники вважають, що **інтервенціонізм держави в госп. справах є необхідний.** Але треба — мовляв — найти для нього такий зміст, щоб він не гальмував розвій господарських процесів, , **навпаки підштовхував їх** **давав їм більший розгін, більшу динаміку.** І ось у тій цілі мін. **промислу** і торговлі Роман покликав до життя нову комісію, яка має цей „новий зміст" найти, яка має **видумати чергову концепцію інтервенціонізму,** але плянового, впорядкованого. Як такий інтервенціонізм має виглядати, того покищо ніхто не знає. До проводу в комісії покликаний президент Союзу Пром.-Торг. Палат **Клярнер.** До самої Комісії запрошено ряд госп. діячів, головно з самоврядних господарських установ.

СВІТОВА ХРОНІКА.

НЕ ТІЛЬКИ ПОЛІТИЧНЕ, АЛЕ Й ГОСПОДАРСЬКЕ ЗБЛИЖЕННЯ НІМЕЧЧИНИ Й АВСТРІЇ.

Як інформує віденський госп. часопис „Берзе" переговори д-ра Кльодіюса з австрійськими господарськими чинниками частинно вирівняли погляди щодо потреби усунути різні перешкоди в гармонійній економічній співпраці двох німецьких сусідів. Щоправда — не в усіх справах найдено вже компромісові формули, проте приязнь обох сторін прочищує шлях до значного оживлення німецько-австрійського торговельного обороту.

З нашої кооперації.

КООПЕРАТИВНІ ВИКЛАДИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ВИСОКИХ ШКІЛ.

Для поширення кооперативних ідей серед українських студентів високих шкіл намітив РСУК низку викладів на кооперативні теми для цього середовища. З них викладів відбулося вже три, а саме: два виклади О. Луцького в Гр.-кат. Богословській Академії дня 7. і 8. ц. м. про український кооперативний світогляд та про досягнення і пляни праці українських кооператив, і один виклад З. Кипиша дня 17. ц. м. в Т-ві абсольвентів Торговельної Школи на тему української кооперації.

З цього самого циклю мають ще відбутися такі виклади: м-ра С. Стефаника у „Правничій Громаді", З. Кипиша в Т-ві студентів техніки „Основа", м-ра І. Гладкої в Т-ві „Обнова" і в Т-ві ім. Лесі Українки.

ЯК ПРАЦЮЄ „КООПЕРАТИВА ЗДОРОВЛЯ" В РЕМЕНОВІ.

„Кооператива Здоровля" в Ременові це перша у нас кооператива того роду. Вона розвиває свою діяльність вже від 3. IV. 1937 р., тоді коли друга така кооператива в Водникові коло Станиславова щойно зачала свою діяльність в цьому році. Звіт за час праці кооперативи від 3. IV. до 31. грудня 1937 р. виказує 1365 лікарських порад, які дав лікар коо-ви д-р О. Літинський, з того 818 порад членам коо-ви і 547 нечленам коо-ви. Подрібніше: лікарських порад у центральній станиці дали 368, в інших селах 330, в домівці хорого 163, мужчинам 300, жінкам 324, дітям 234, вагітним 10, немовлятам 16, відіслано до лічниці 24 особи. Під оглядом недуг було 219 недужих на внутрішні недуги, 116 на дитячі, 182 зубів, 48 очей, 136 з хірургії, 69 горла і вух, 67 шкірних, 27 нервових, 26 жіночих і 6 пошесних.

Лікар кооперативи перевів лікарські оглядини „дитячих садків" у Ременові і Вислобоках і на 72 дітей ствердив дуже низький стан здоровля та жахливий відсоток (85%) сухіт. Район кооперативи обіймає 8 сіл і лікар коо-ви відвідує кожного тижня в пятницю на оглядини домівок членів, щоб запобігати недугам і вести пропаганду боротьби з сухотами.

НОВІ РЕВІЗОРИ Р. С. У. К.

Предсідник Кооперативної Ради у Варшаві д-р Цалкосінський рішенням з 19. І. 1938 р. затвердив право таких ревізорів переводити ревізії в кооперативах РСУК: 1) м-р Теодор Зінко, 2) м-р Яків Котович, 3) м-р Гриць Кухар, 4) інж. Дмитро Марущак, 5) Герасим Цвиньок, 6) м-р Роман Цегельський. Це рішення оголошено в урядовім денникy міністерства скарбу ч. 3. поз. 70. з 31. І. 1938 р.

УКРАЇНСЬКА КООПЕРАЦІЯ ІНВАЛІДАМ УКРАЇНСЬКОЇ АРМІЇ.

В 1936 р. українська кооперація як і в минулих роках складала свої щедрі жертви на Інвалідів Української Армії. В тому році зложило датки на Інвалідів 752 кооперативи супроти 678 в 1935 році і 445 в 1934 р. Отже саме число кооператив-жертводавців помітно з року на рік зростає. Загальна сума пожертв кооператив Українським Інвалідам виглядає так: у 1934 р. — 7.757 зол., в 1935 — 11.565 зол., а в 1936 р. — 11.140 зол.

В 1936 р. було 54 таких кооператив, які пожертвували на Інвалідів понад 40 зол., деякі по 100 і навіть 200 зол., а пересічна висота жертв інших кооператив рівняється 10 зол.

З економічної літератури.

„Zehn Jahre Cechoslovakische Nationalbank" — Прага 1937 р., стор. 542.

Надіслана до „Діла" ювилейна книга Чехословацького Нац. Банку містить широкий образ діяльности центрального банку ЧСР і разом з тим багато відомостей про еволюцію національного господарства цієї держави. Є це збірна праця цілої низки авторів, визначних фахівців.

Сторінка без політики.

МІСТО ХЛОПЦІВ.

Велике діло доброї людини.

Десять миль на захід від міста Омага, в Небрасці, є містечко, що зветься Бойс Тавн. На двісташістьдесять акрах землі є все, чого бажає хлопяча вдача: Великий майдан для гри у бейзбол і футбол, гарна гімнастична саля, став повний риби, станок для купелі в зимі, сад і добра фарма.

Найкращі учителі, що їх можна дістати, ведуть нижчу й вищу школу, в якій вчиться двістакількадесять хлопців, ріжного походження й віри.

Управа містечка ціла в руках хлопців. Мейор (бурмистр), радні й комісар поліції — самі хлопці. Але вязниці нема, бо її не треба. Містечко має свій власний журнал, хор, орхестру, шпиталь, кілька каплиць, славну дружину для гри у бейзбол, другу для футболу і будинки, що поміщують робітні, в яких хлопці вчаться всілякого ремесла, як механіки, столярства, шевства, кравецтва, фарбарства, виробу килимів і т. п.

Колишні злочинці.

Всі хлопці круглі сироти. Найбільша частина — це колишні молоді злочинці. Між ними є двох що убили власних батьків. Один мав тільки дванацять років, коли застрілив батька пияка у хвилині, коли той бив дуже матір хлопчика. Другий мав 15 літ і не міг дивитися на те, що батько живе у диким подружжі з другою жінкою. Не міг глядіти на розпуку матері й тому зважився піти до батька, щоб запросити його вернутися домів. Батько обіцяв прийти на другий день, в неділю. На радощах хлопець не біг, а летів, щоб принести добру вістку матері. Прибрали хату, зладили добрий обід, і чекають. Але давно минуло полудне, а батька нема. Вхопив хлопець рушницю й пішов до коршми, якій батько запивався з повійницею.

— Тату, ходіть додому, бо мама ждуть на вас! — закликав хлопець через відчинене вікно, але батько тільки зареготався, не думаючи навіть сповнити вчорашню обітницю. Тоді хлопчина убив одним вистрілом свого негідного батька.

В суді не знали, що діяти з молодим вбивником, аж поки не надійшов священник о. Едвард Фляненен, основник та опікун Бойс Тавну. Він розповів у суді про хлопяче містечко і заявив, що за 25 літ воно випустило у світ 4.400 хлопців, усіх до чесної роботи, ні одного злочинця. Між ними два є редактори, один адвокат, десять є власниками ріжних підприємств, два фабриканти, один актор та один грач у бейзбол в Американській Лізі і т. п.

По такім вступі о. Флягенен просив, щоб передати хлопця-вбивника йому, та він певний, що хлопець виросте на доброго громадянина, бож він виконав страшний злочин із великого жалю й любови для своєї бідної матері.

Хлопчина є нині в Бойс Таван дуже добрим школярем, який вийде відти добрим чоловіком.

Як повстало „Місто хлопців"?

Отець Фляненен зачав своє велике діло із 40 долярами в кишені. Молодий, щойно висвячений священник, наймив за ті гроші дім напроти поліційної станиці в Омага, як захист для бездомних. Одного вечора прийшов туди сухенький хлопчина, одягнений у лахміття. Від голоду виснажений до краю, трясся мов у лихорадці. Тоді майнула думка у священника, що перед ним ще важніше діло, ніж нічліг для бездомних. Неперечислені тисячі бездомних хлопців потребують любови й опіки, щоб не виростали вони на дикунів-злочинців.

Негайно чергового дня він винаймив другий дім за 90 долярів як захист для бездомних хлопців. Добрі люди помогли і з того малого почину виросла нинішня велика установа: „Хлопяче Місто". Удержання тієї інституції коштує річно чверть міліона долярів. Цю велику суму збирають легко між американськими добродіями. Та о. Фляненен далі журиться, що кожного року зголошуються сотні бездомних хлопців, а він не має для них приміщення.

Найкращий громадянин стейту.

Стейт Небраска вважає о. Фляненена найкращим своїм громадянином, тисячі вихованих ним хлопців люблять його, як рідного батька й шанують, як святого. Він знає докладно, що діється з його вихованцями та веде з ними постійно листування.

Отець Фляненен каже, що найбільш небезпечний вік для хлопців, тоді, коли вони підростають. Вони потребують багато щирої любови, бо вона найкраще виховує. Круглі сироти мусять найти когось, що дбає за них з такою любовю, яка є в добрих родичів для рідних дітей. Без цієї батьківської опіки ніякі педагогічні теорії не зуміють повести підростків по простій дорозі. Таку любов й опіку можуть дати тільки ті, що мають таку віру й серце, як колись еп. о Іван Боско, великий виховник і приятель молоді в Італії, а тепер о. Фляненен в Бойс Тавні.

Спекулянт на старій австрійській валюті.

Окремий австрійський уряд, якого завданням є викривати всі фальшиві монети і банкноти, що появилися в обігу, дістав повідомлення, що на чорних віденських біржах продають у великій скількости передвоєнні австрійські банкноти А що ці банкноти віддавна стягнули з обігу, зродилося підозріння, що це дивне явище є хіба махінацією якоїсь проворної банди фальшівників і спекулянтів. Та виявилося, що всі банкноти, які продавали на чорній біржі, привозив з голяндських Індій. Затрівожена австрійська поліція звернулася до голяндскої влади в Батаві по інформації. Виявилося, що маса австрійських банкнотів залишилася там ще з часів світової війни і проворний тамошний спекулянт використав ситуацію в той спосіб, що продавав банкноти не тільки до Відня, але розпродував їх тамошнім мешканцям, малайцям, які вірили, що образки мають якісь чародійні прикмети і можуть вирятувати від багатьох нещасть. Голяндська поліція ствердила, що майже в кожній малайській хаті висять на стіні австрійські банкноти і що тамошне населення переконане, що голова цісаря Франца Йосифа I є головою якогось могутнього султана і що гарна голівка, намальована на банкнотах є портретом його першої гуриси.

—o—

„Контрольні компанії" — галапаси Америки.

У Злучених Державах є так звані „говлдінг компаніє", які можна назвати контрольними, оперативними або тростовими чи монопольними спілками. Ті спілки не ведуть підприємства, але контролюють його і то не одно, але багато в одній торговельній ділянці. Нпр. компанії загального користування, як електрику, газ, залізниці. Ті спілки скуповують, або здобувають при допомові спекуляції, якусь значнішу частину уділу поодиноких спілок цієї ділянки, щоб усі разом контролювати і кермувати ними як вершина. Таким робом творять свого роду трест або монополь і вигзачують високі ціни відборами, які безсильні супроти такої торговельної організації.

„Малі королівства".

Контрольні компанії не тільки підбивають ціни для консументів, але також і ціни уділів. Ті ціни звичайно вже такі високі, що саме тому треба також підвищувати ціни послуг для публики, щоб можна добути дивіденду для осіб, що купили уділи, а передовсім для контрольних компаній, що все те „контролюють".

Великі контрольні спілки це наче малі „королівства" в американській республиці.

Президент Рузвельт від кількох років думає над знищенням контрольних спілок. Він є за тим, щоб приняти відповідні закони й тоді розвязати контрольні спілки.

Ясно, що головачі ріжних таких „контрольних компаній" ставляться ворожо до почин ів Рузвельта. Вони як можуть, так поборюють їх. Кажуть, що і публика стратила би. Правда, спершу стратили би власники уділів, бо теперішня їх вартість є „підшрубована" вище справжньої і мусіла би впасти після реформи. Але згодом публика скористала би, бо платилаб менше за електрику, газ, перевізку і т. д.

Значить реформи президента Рузвельта оздоровили би хору систему, яку створили „контрольні компанії".

Є надія, що Американський Конгрес приймe деякі реформи. Але це ще не все. Перевести їх в життя — це найтрудніша річ. Напевно „компанії" та головачі багатії будуть намагатися всіми силами не допустити до переведення некорисних для них змін.

—o—

Сон і дійсність.

Дуже часто стрічаємо по часописах та довідуємося з оповідань про ріжні дивні сни та про їх вплив на наше життя. Не маємо тут на думці т. зв. віщування на підставі снів і цю давну забобонність, що її деякі люди виявляють у звязку зі снами. Мова про небуденні сни, так сказатиб неприродні, які дивним дивом вяжуться іноді з найважнішими подіями людського життя. Такі дві події перекажемо сьогодні нашим читачам у цій статті.

Перша подія торкається багатого японського підприємця та власника корабельного бюра, на прізвище Адачі, який від кількох літ мешкає у Гонолюлю. Недавно дістав він повідомлення про приїзд свого доброго товариша, знайомого европейського капітана. І справді в означеному речинці гість японця приїхав. А що оба приятелі були великими спортовцями і любили надівсе море, вибралися моторівкою на дальшу прогульку.

Коли човен стає іграшкою хвиль.

Кілька годин пізніше трапилася на морі нещаслива пригода. Мотор японця раптом попсувався і перестав працювати. Хоч Адачі докладав усіх зусиль, не міг нічого порадити, бо виявилося, що дефекту рішуче не можна на морі направити. Човен почав плисти зданий виключно на ласку хвиль. Його пасажирам почала жахливо дошкулювати підрівникова спека. Вони взяли трохи рижового вина зі собою і воно якийсь час гасило їм спрагу. На нещастя в капітана відновилися під впливом голоду і спраги якісь старі шлункові недуги. Адачі не міг йому нічим помогти і приятель по кількох днях помер. Його тіло спустив Адачі в море.

А човен далі гуляв по хвилях. Адачі умлівав від спеки і спраги. Щойно на двацятий день, коли Адачі лежав уже в передсмертних судорогах, наспіла підмога. На самітний човен наткнувся пасажирський корабель і забрав напівмертвого пасажира на чердак. Корабель завіз його до Манілі

Сон дочки.

На превелике счудування Адачія, зустрінув він у манільській пристані свою дочку і жінку. Вони обі довідалися дивним способом про рятунок батька. Одної ночі приснився 18-літній [illegible]ці дивний сон. Хоч усі вже вважали Адачія віддавна за небіжчика, дочці приснилося, що її батько вернувся із „тіни смерти". Одночасно у сні побачила вона картину пристані, в якій вона пізнала Манілю. Дочка оповіла матері свій сон і вони виїхали найближчим кораблем до головного міста Филипинських островів. Сон, як згодом виявилося, якнайкраще здійснився.

Приснилося нещастя.

Про інший такий правдивий сон оповідає англійський політик сір Роберт Ґовер. Одної ночі, коли він спав у своїм замку в Кенті, виринула раптом у сні перед ним постать його брата. Брат сидів у своїм авті і їхав з величезною швидкістю до Льондону. Підчас їзди здрімався він над керівницею. Він перекинувся два рази, керманич вилетів далеко в поле, а його шапка полетіла на середину дороги. Сір Роберт пробудився, але жахлива картина стояла йому так виразно перед очима, що він потелефонував негайно по лікаря і виїхав із ним на місце нещастя, яке він бачив у сні.

І справді сір Роберт знайшов свого брата мертвого серед поля. Шапка безталанного шофера лежала посередині дороги. Ситуація нещасливого випадку годилася до найменших подробиць зі сном, хоч подія скоїлася у віддалі кілька годин дороги від Льондону.

Не зволікайте з присилкою дару на коляду Рідній Школі, бо кожна проволока приносить шкоду цій необхідній українській установі сучасної доби!

Студентство і Равт Преси.

КОМУНІКАТ СТУДЕНТСЬКОЇ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ СУСОП-у У ЛЬВОВІ.

Львів, 25. лютого 1938.

Після докладного розглянення інциденту на Равті Преси в дні 12. II. ц. р. й устійнення характеру участи в ньому поодиноких студентів стверджено, що повну відповідальність за це поносять люди, які зорганізували цей виступ і за те покарано їх позбавленням членських прав у всіх студентських товариствах та забороною вступу до льокалю студентських товариств на час одного року.

Студентська Репрезентація.

—o—

Проєкт подрібної програми

СВЯТКУВАННЯ ЮВИЛЕЮ 950-ЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ (СВЯТА ХРИСТИЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ)

що триватиме від 31. VII. 1938 до 1. VIII. 1939.

I. **Парохіяльні свята** почнуться в неділю 31. липня 1938 р. (пополудні) урочистим водосвяттям з відповідною проповіддю в тому місці, де звичайно відбувається Йорданське водосвяття. Дальше в програму цих свят увійдуть:

1. Місія або духовні вправи.

2) На їхнє закінчення торжественна Служба Божа з масовим св. Причастям та здвигненням памятника ювилею: положення угольного каменя чи посвячення церкви, народнього християнського дому, вмурування пропамятної таблиці, в першу чергу в церкві, ставлення ювилейного хреста, засадження пропамятного дуба, тощо.

3) Академія з відповідним історичним викладом, деклямаціями й концертовими точками.

4) Імпреза під голим небом, нпр. попис молоді.

II. **Окружні (районові) свята** будуть відбуватися в деканальних або в повітово-судових осередках, залежно від того, куди гравітують парохії даної округи. У програму окружного (районового) свята ввійдуть 3 останні точки парохіяльного свята. Академія та імпреза під голим небом повинні відбутися при активній участи всіх парохій деканату чи даної округи (нпр. збірні хори, орхестри, тощо).

III. **Всенародне свято** у Львові малоб відбутися у травні 1939 р. Це збірне свято повинно тривати 3 дні. Першого дня вечором відбулось би посвячення прапорів. Другого дня Богослужба на площі Сокола-Батька з масовим св. Причастям, при кінці оклики на честь Христа. Після Служби Божої масовий похід з місійним хрестом. Вечором академія чи спеціяльна вистава у Великому Театрі. Третій день був би зарезервований для евентуальних конгресів чи віч українських християнських товариств. В часі всіх згаданих свят по парохіях, округах та у Львові буде йти кольпортаж видань Ювилейного Комітету. Всі учасники свята матимуть ювилейні відзнаки. Кожну хату буде прикрашувати в усіх днях святкування спеціяльно виданий образ Хрещення України, що прибраний зеленю й вишивками висітиме на видному місці хати.

З викладової салі.

СУСПІЛЬНЕ ПИТАННЯ У ЛИПИНСЬКОГО.

В минулу неділю проф. д-р **Володимир Залозецький** виголосив на цю тему виклад, як один з чергових у низці Академічних Вечорів Богословського Наукового Товариства у Львові.

Оздоровлення громадського чи громадсько-національного життя можливе тільки тоді, коли той, що хоче уздоровити, засуе собі ясслід стан організму, який хоче уздоровити. Таким лікарем громадський діяч, політик чи державний муж — це наче лікарі громадянства. Вони мусять — якщо їх праця має мати успіх — ставити діягнозу громадського життя і подавати лічничі способи та заходи.

Зробив це у своїх творах Вячеслав Липинський. Він не тільки глибоко проаналізував в історичному перерізі наше національно-громадське життя та поставив діягнозу, але й намітив цілі й засоби, якими можна те життя уздоровити, тобто довести до такого стану, щоб наш національно-громадський організм не тільки правильно функціонував але й розвивався.

Підстава, від якої Липинський підходить до суспільних проблем — це роля людини в громадському життю. Людини, не того „соціяльного створіння", яким уважав її раціоналістичний світогляд, але тієї вищої істоти, що має в собі щось індивідуального, що має власну особовість, що живе власним світом. Людина має свобідну волю, завдяки якій може вибирати між добром і злом, та не тільки сама досконалитися але й впливати у тому напрямі на інших. У змаганні до високих ідеалів служать їй найглибші, ірраціональні сили, які Липинський називає містичними. Але ті містичні сили одиниці треба тримати в карбах, треба їх гамувати і відповідно ними кермувати, бо інакше вони можуть стати руйнуючими силами. А тоді не моглоб бути й мови про здоровий розвиток гуртової, в тому і національної, спільноти.

Основним звеном тієї спільноти є родина, що для Липинського є зав'язком нації, а за ним, як вищий ступінь людської організації, йде стан (кляса), що є органічною сполукою людей, яких вяже спільність праці та однорідність духових зацікавлень і духових вартостей. Черговий ступінь людської організації — це нація, якої еманацією є держава.

Прелеґент обговорив становий лад по думці Липинського, подав найважніші риси корпоративного ладу та зясував тип держави, який у Липинського ріжниться не тільки від демоліберальних але й тотальних.

У свому цікавому рефераті проф. Залозецький ствердив, що погляди Липинського про суспільні справи тепер дуже актуальні, бо в Европі саме тепер є змагання уводити станову систему. На доказ цього твердження прелеґент навів сучасні приклади.

В дискусії забирали слово о. проф. д-р Конрад, м-р Козак і ред. Добрянський.

Гітлер домагається звороту кольоній

І ЗАПОВІДАЄ БОРОТЬБУ З ПРОТИНІМЕЦЬКОЮ ПРЕСОВОЮ НАГІНКОЮ.

Гітлер виголосив у Мінхені промову на зборах давних боєвиків націонал-соціялістичної партії, в якій висловив рішуче домагання звороту давніх німецьких кольоній та підкреслив мирні цілі німецької політики. Опісля торкнувся Гітлер ворожої преси, яка знову заатакувала Німеччину після його недільної промови та заповів енерґійну боротьбу з „жидівськими нацькувачами".

—o—

Загальні Збори Повітового Т-ва Кредитового у Львові.

У пятницю 25. ц. м. відбулися загальні збори Повітового Т-ва Кредитового у Львові, що є Українбанком на львівський повіт, при участи делегатів кредитових кооператив Львівщини.

Збори відкрив голова Надзірної Ради Т-ва **о. прал. Л. Куницький. Зі звіту дир. м-ра Е. Жизневського** присутні довідалися, що Т-во стоїть на твердих основах і повело оживлену ощадностеву акцію між українським громадянством львівського повіту. Пригадав, що Повітове Т-во Кредитове є одною з найстарших українських установ у краю, бо повстало в 1899 р. Перед світовою війною в 1914. р. Т-во мало майже 2.000 членів, а річний оборот сягав 300 тисяч корон. По війні Т-во вийшло обороною рукою по девалюації та по останній віддовженевій акції. В діловому році Т-во розвинуло оживлену діяльність і зорганізувало по селах 27 збірниць ощадности і зібрано коло 5.000 зол. Діловий рік замкнено надвишкою 199.54 золотих.

По оживленій дискусії збори признали Надзірній Раді і Дирекції абсолюторію. До Надзірної Ради присутні вибрали одноголосно на місце трьох вильосованих членів, такі особи: **д-ра Павла Цимбалістого, п. Омеляна Матлу і проф. Миколу Локача**, на заступника **Івана Козака**, селянина зі Запитова. Дирекція залишилася в незміненому складі, до якої входять: **м-р Е. Жизневський, проф. Корпач, інж. П. Зелений**; їх заступниками є **п. Михайло Козланюк і Петро Петрик**. Побажатиб, щоб дирекція зорґанізувала в кожному українському селі львівського повіту збірниці дрібних ощадностей. Збори закінчилися в год. 2-ій пополудні.

Похорон о. Мітрата Тита Войнаровського.

В минулий четвер українське громадянство віддало останню прислугу **о. Мітратові Титові Войнаровському.**

В год. 9-тій у Соборі св. Юра Преосвященний **Никита** в сослуженні оо. мітратів **Базюка** і **Саїпого** відправив велику Службу Божу, підчас якої о. пралат **Л. Куницький** виголосив жалібну проповідь. В годині 12-тій селяни з Балинців, де Покійний був довгі роки парохом, винесли труну перед митрополичу палату, перед якою Митрополит Андрей особисто відправив панахиду та попрощав свого найближчого дорадника. В часі Служби Божої та панахиди співав хор питомців Богословської Академії.

Після того похоронний похід рушив вулицями Міцкевича, Маршалківською, Словацького, Коперника та Пекарською на Личаківський цвинтар. На самому переді походу йшли учні шкіл Р. Ш., за ними делеґації з вінками. Були вінки від читальні „Просвіти" і Союзу Українок в Балинцях, від Столичних Дібр, Земельного Банку Гіпотечного, Централі „Сільського Господаря", Львівської Хліборобської Палати, Фортуни Нової, Філії „Сільського Господаря" в Тернополі, Станиславові, Бібрці, Рудках, Миколаєві і Судовій Вишні, від Кружків „Сільського Господаря" в Підберізцях, Коршеві, Балинцях, Угерцях Незаб., Винниках, від Секції Х. В. М. у Зашкові, Бартатові та Оброшині. Окремі делеґації були з Ситіхова, Гряди, Ставчан, Оброшина, Бартатова, Пикуловичі, Борщовичі, Винник, Підберізців та ін. Гарне враження робила делеґація від усіх економічних та культурно-освітніх установ у Балинцях, які Покійний основував. Ця делеґація складалася з пятесіть селян, одягнених в однакові кожухи. З Коломийщини були ще делеґації з Коршева, Гвіздця та інших сіл.

За делеґаціями йшли чвірками питомці Богословської Академії, хор питомців, за ними понад сорок священників під проводом Преосвященного Никити, караван з труною, найближча родина Покійного, а далі велика маса народу, серед неї представники всіх українських економічних та культурно-освітніх установ і політичних організацій.

Як почесна охорона біля каравану йшли балинецькі селяни. Труна була прикрита китайкою з пластовою емблемою, бо Покійний був прихильником пласту й нераз відправляв польові Служби Божі у пластовому таборі на Соколі.

Біля Земельного Банку при вул. Словацького попрощав Покійного від Надзірної Ради Земельного Банку **о. д-р Гавриїл Костельник**, а на цвинтарі, біля гробівця греко-кат. Капітули, в якому поховали тлінні останки о. мітрата Войнаровського, промовляли: **д-р Михайло Волошин від УНДО, дир. Мирон Луцький від „Сільського Господаря", д-р Іван Брик від „Просвіти", пос. д-р Степан Баран від Української Парляментарної Репрезентації, дир. Микола Творидло від української кооперації, п. Драган від балинецьких установ, інж. Андрій Мельник від управи Митрополичих Дібр.**

Велике враження зробила на учасниках похорону селянка, що поклала на могилу урну зі землею з Балинців.

НОВИНКИ.

— Заточенці! Еміграція! Прохаємо всі уста-
нови, товариства, організації, вільні фахи й
підприємства подати впродовж березня ц. р. свої
фірмові назви, точні адреси, рік заснування, ч.
тел. тощо для зареєстрування їх в „Річнику
українського культурного, економічного й су-
спільного життя". Закордонні часописи проха-
ємо ласкаво передрукувати. Реклямово-Видав-
ниче Бюро „Астра", Станиславів, вул. Вісневського ч. 4. 1—3

— Літниська! Кліматичні станції! Перед цьо-
горічним сезоном вийде нашим накладом „Ілю-
стрований літниськово-туристичний провідник
по Галичині", який крім пропагандивних описів
усіх літниськ, лікувальних живців, туристичних
шляхів та районів зимових спортів обійматиме
в рівній мірі рекляму всіх місцевих санаторій,
готелів, пансіонів, віль, ресторанів та інших під-
приємств. Щоб не оминути ніодне таке україн-
ське підприємство, прохаємо всіх власників і
віднаємців літниськових підприємств надіслати
нашій редакції: 1) назви й описи своїх підпри-
ємств, 2) теперішні адреси власників або від-
наємців, 3) знимки своїх заведень та краєвидів
і 4) відомости про дану місцевість — для умі-
щення їх в неіснуючому ще в нас, а такому не-
обхідному „Провіднику". Реклямово-Видавниче
Бюро „Астра", Станиславів, вул. Вісневського 4.
464 а 1—3

**— Наближається час Шевченківських помин-
ків.** У цілому краю відбуваються концерти й
академії. Диригенти хорів по містах і селах
клопочуться програмою. Хто має під рукою
„Великий Співаник Червоної Калини", найде
в ньому все, чого шукає. Збірник найкращих
пісень історичних, обрядових, побутових, стрі-
лецьких, на хори жіночі, мужеські й мішані —
229 пісень. Репертуар на 25 і більше концертів.
Тверда, прегарна оправа, ціна всього зол.
28.50, з портом і опакуванням зол. 29.50. Для
членів „Червоної Калини" зол. 23.50. Замовляй-
те „Великий Співаник Ч. К." Відібете собі йо-
го ціну при нагоді кожного концерту, а без
нього не обійтись ні одному хорові, ні товари-
ству, в селі, чи місті. — Адреса: „Червона Ка-
лина", Львів, вул. Зіморовича ч. 12, почт. скр.
ч. 43. 418 —6

— Піврічні пописи елевів Вищ. Муз. Інститу-
ту ім. Лисенка у Львові відбудуться в неділю
27. лютого в год. 11-ій переполуднем (нижчі
і середні роки) і вівторок 1. березня в год. 17.
(5. попол. середні і вищі роки) оба рази в ма-
лій салі Муз. Т-ва. Вступ вільний за програм-
кою. 456

— Похорон бл. п. Степана Гладишовського
відбудеться в неділю 27. лютого в год. 2. попол.
з каплиці Анатомії на Личаківський цвинтар.

— Смерть б. намісника Галичини. У Відні по-
мер у 81. році життя гр. Карло Гуйн, б. намісник
Галичини в 1918. р. Він передав владу 1. листо-
пада 1918. р. представникам Української Націо-
нальної Ради.

— Українська гутірка у львівському радіо.
В неділю 27. ц. м. в год. 8.50—9.00 вранці пе-
редаватиме Львів у програмі „Авдиції для се-
ла" й українську гутірку. Це буде хлібороб-
ський відчит д-ра Романа Лехіцького „Годівля
тільних коров".

— Студентські демонстрації у Львові. У зв'яз-
ку з недавними віленськими подіями вшехполя-
ки уладили віче в голлі університету, опісля пе-
ремашерували через середмістя до студентсько-
го дому; на вул. Сикстуській і 3. Мая вибили
вони шиби у двох домах. Кільканадцятьох сту-
дентів побило одну студентку, бо думали, що
вона жидівка.

— Зміни у високих школах на Сов. Україні.
Відчит на цю тему виголосила в пятницю 25.
ц. м. в год. 8.-ій вечором Осипа Бургтард, до-
центка будівельного інституту в Києві в салі
Українського Наукового Інституту в Берліні.
Відчит стягнув не тільки українських слухачів,
але теж і чужинців.

— Вломи злодіїв до „Р. Ш." у Львові. В ночі з
четверга на пятницю вломилися злодії до бюра
Головної Управи „Рідної Школи" при вул. Сикс-
туській ч. 46 і забрали стінний годинник, зелене
сукно зі стола і скринку.

— Львівська хроніка. Осипа Лучак при вул.
Пісковій ч. 5. повідомила поліцію, що Микола
Заблоцький при вул. Лісній ч. 7. брав від неї по
7—12 зол. місячно через сім років кажучи, що з
нею оженитися. Тепер не хоче одружитися ні
не хоче звернути грошей. — У трамваю при пл.
Бернардинській помер нагло 56-літний купець
Шулім Пфеніг. — Поліція арештувала двох об-
манців М. Сорина і М. Бобу, які втягнули селя-
нина Степана Завадку з Жовкви до сіней каме-
ниці при вул. Жовківській ч. 34 під притокою,
що він знайшов їх загублену течку і забрали
йому портмонетку з 40 зол.

— Комуністичний процес у Стрию. Перед су-
дом присяглих у Стрию відбулася розправа про-
ти Миколи Мельника з Верчан, Романа Грабин-
ця з Опірця коло Сколього, Анни Шкалубини з
Синевідська Нижнього, Т. Каца, Г. Штайнінге-
ра, Х. Лявфера і С. Цукерберга зі Стрия. Кіль-
кох підсудних привезли на розправу з Берези,
де вони перебували довший час. Розправа від-
булася при замкнених дверях. Акт обвинувачен-
ня спер прокуратор на актах архіву політбюра
КПЗУ, що його найшли в арештованого Цивін-
ського у Відні. Суд засудив по 10 років вязниці
підс. Каца, Штайнінгера, Лявфера і Цукербер-
га; на 6 років вязниці підс. Мельника; на 3 роки
вязниці — підс. Гребинця. Підс. Шкалубину
суд увільнив від вини і кари.

— Згубив 50.000 зол. Преса пише, що дідич
М. Малицький підчас їзди з Тернополя до Відня
згубив течку з 50.000 зол. Згублених грошей
дотепер не відшукали.

— Заборона і кара долинського староства.
Т-во „Сокіл" у Долині звернулося до староства
за дозволом на спортовий попис дня 20. ц. м.,
але староство дозволу не дало. — Слід теж зга-
дати, що долинське староство покарало Теодо-
ра Барткова з Розтічок гривною 50 зол. зі замі-
ною на 14 днів арешту за печатку з тризубом.
Покараний зробив відклик до окружного суду у
Стрию.

— Краєва хроніка. В Нижанковичах коло Пе-
ремишля пожежа знищила тартак Я. Кернера
з Перемишля. Шкоди сягають кількадесять ти-
сяч золотих. Кількадесять робітників залишило-
ся без праці. Окружний суд у Перемишлі засу-
див Андрія Пеньонжка зі села Кречкової на
півтора року вязниці за участь у хліборобсько-
му страйку в серпні м. р.

— Хоче, щоб його сина вислали до Берези.
Громадянин Маєр З., власник кількох камениць
у Варшаві, має сина, який під терором забирає
йому гроші, продає річи, фальшує його підпис
на векслях і т. п. Маєр З. просив інтервенції у
рабіна, колиж і то не помогло, він звернувся до
одного з варшавських городських старость із
проханням, заслати його сина до Берези, а то
він відбере собі життя.

**— Марушечка засудили вдруге на кару смер-
ти.** Окружний суд у Катовицях засудив мину-
лого четверга Н. Марушечка на кару смерти,
його спільника Спачинського увільнив від ви-
ни і кари. Перед кількома днями Марушечка
засудив варшавський суд на кару смерти. В
найближчих днях бандит Марушечко відпові-
датиме ще перед судом у Переворську.

— Перший спис „неарійців". Цього року від-
будеться в Німеччині загальний спис населен-
ня, підчас якого устійнять докладно число
„неарійців", себто жидів і мішанців, у жилах
яких пливе жидівська кров.

— Сильний зріст числа недужих на рака.
Статистика виказує, що в Болгарії нездужає
тепер 60.000 на рака. Більшість недужих на ра-
ка — це жінки. Найбільше хорих на рака в Со-
фії. Тому, що ще перед кількома роками не-
дужих на рака в Болгарії майже не було —
влада живо зацікавилася цією проблемою.

— Рукописи Мусолінія і Гітлера на ліцитації.
З початком березня ц. р. виставлять у Парижі
на ліцитацію рукописи Мусолінія і Гітлера. Ру-
копис Мусолінія — це перша частина статті
про прихід фашистів до влади в Італії. Руко-
пис Гітлера — це призначення Рема провідни-
ком організації комбатантів. Крім того на пуб-
личній ліцитації виставлений примірник спо-
минів Цезаря про війну в Ґалії, що їх читав
валюбки Наполеон на острові св. Олени і допи-
сував свої завваги. На цьому примірнику спо-
минів є теж печатка бібліотеки з острова св.
Олени. Вкінці на ліцитації є теж рукописи
французьких королів від Карла IX. до Напо-
леона.

— Летунські катастрофи. Спеціяльний ан-
глійський військовий літак, що мав устійнити
новий рекорд довжини лету, загинув у таєм-
ний спосіб підчас окружного лету над Англі-
єю з трьома членами залоги. Розшуки не дали
ніякого висліду. — Недалеко летовища Сан
Люї у Злучених Державах розбився літак. У
катастрофі згинув летун і льорд Кенгейм з
дружиною; четвертий пасажир тяжко ранений.

— Шпигунська афера у Франції. По 4-ден-
ній розправі військовий трибунал у Мецу видав
такий присуд у великій шпигунській афері:
барона фон Юхена, торговельного представни-
ка з Парижа, засудив на 15 років вязниці, б.
австрійського полк. Альбрехта, торговельного
представника німецької фірми — на 15 років
вязниці; Гартмана, париського кореспондента
віденського часопису на 12 років вязниці;
Нольте на 5 років вязниці і шефа шпигунської
організації Льореца на 20 років вязниці.

Зі судової салі.

АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД УВІЛЬНИВ ВІД ВИНИ І КАРИ.

Апеляційний суд у Львові по переведеній
розправі ухилив присуд окружного суду в Бе-
режанах, який засудив о. д-ра **Володимира Ле-
вицького**, пароха Плавучі Великої, на 6 місяців
вязниці за провину зі ст. 187 к. к. (фальшуван-
ня документу). Засудженого боронив адв. д-р
Ст. Шухевич.

З кіна.

КІНО „ЕВРОПА": „КАЛЯ НАГ".

Заголовок фільми це не прізвище якоїсь ча-
рівної дівчини, славної фільмової зірки, — ні,
так називається величезний індійський слон, що
є тут головним героєм. Сценарій зроблений на
підставі оповідання Кіплінґа із збірки „Індій-
ських оповідань", простого, може за простого
як на смак кінової публики. 10 чи 12-літній ін-
дійський хлопчина виховується при слоні тому,
що батько хлопчини, як і його дідо, славні ловці
слонів. Один англієць організує виправу на
слонів і набирає найбільше досвідчених місце-
вих людей. З нею виїжджає теж хлопчина із
своїм „Каля Наг". На ловах трапляється інци-
дент, унаслідок якого хотять його слона вбити.
Він утікає із своїм любимцем у джунґлі. Каля
Наг показує свій надзвичайний розум, розу-
міючи хлопчину в найтрагічніших хвилинах.
Виправа у джунглях не має надзвичайних при-
год, але деякі сцени із слоном та його вихо-
ванцем — незвичайні. Шкільна молодь моглаб
оглянути цю фільму з користю і приємністю.

КІНО „КОПЕРНИК": „ОСТАННЯ НІЧ ЗАСУДЖЕНЦЯ".

Сюжет цієї фільми взятий із правдивої події
записаної в архівах Білого Дому за президен-
тури Кінлея, попередника Рузвельта. Тоді по-
явилися бандити, що грабили банки. Тайна по-
ліція при всій дбайливости не могла вистежити
злочинців. На офіціяльному балю в Білому Домі
для офіцирів маринарки президент покликав
до свого кабінету одного з найталановитіших
молодих старшин і довірочно доручив йому
місію вистежити бандитів. Молодий офіцир му-
сів зректися свого старшинського ступня і по-
чав вести приватне життя мандрівника в осе-
редках, де повторялися грабунки банків. Обста-
вини склалися так, що він мусів для добра спра-
ви пристати до шайки, бо тільки тоді мав надію
вивідати, хто дає бандитам такі добрі інформа-
ції про стан банків та їх будову. Підчас одної
поліційної облави молодця арештували разом
із бандитами. Він повідомляє про свій успіх
листом президента тоді, коли президент умирає.
Йому загрожує шибениця. Дві головні ролі
грають Роберт Тейльор і повний контраст до
нього велитень Мек Леґлен. Жіночу ролю грає
Варвара Стенвік.

З концертової салі.

VI. ФІЛЬГАРМОНІЧНИЙ КОНЦЕРТ.

VI. концерт Львівської Фільгармонії із ди-
ригентом з Варшави п. Б. Следзінським та пія-
ністом як солістом п. Е. Штайнберґером зі
Львова мав у програмі за вийнятком 3. фортепія-
нового концерту (Д-моль) Рахманінова самі
незнані у Львові новини польської муз. літера-
тури: два симфонічні твори старих польських
композиторів: епігона російської романтики А.
Заржицького **„Суїту польську"** і Ф. Добжинсько-
го (сучасник Шопена) **Симфонію Б-дур**, витрима-
ну без решти у староклясичному Моцартівсько-
Гайднівському стилі та вкінці одну новину поль-
ської модерни, **Симфонієтту для смичкової ор-
хестри** молодої варшавської композиторки М.
Бацевичівної, що становить один з модних екс-
периментів сумнівної вартости.

Перший виступ п. Следзінського у Львові
як диригента можна повитати як уповні вдат-
ний: це музик, що опановує зміст партитури й
уміє його дискретно та доцільно передати вико-
навцям. Д-р Штайнберґер виконав свою партію
вдячного концерту може не надто бравурно під
технічним оглядом, але вельми інтеліґентно та
змістово.

ВІДЕНСЬКІ ХЛОПЦІ-СПІВЦІ.

Віденські „Зенгер-кнабен", які із своїм ди-
ригентом Л. Венігером уже третій раз відвіду-
ють Львів і тішаться у нас все великим успіхом,
це вияв і доказ великої віденської культурної
традиції, хоча під цю пору світової культ. кризи є
чимто трохи екзотичним та античним, подібно як
особливий, наївний, сопілковий тембр їх хорових
голосів. Вони виконують з рівною маєстерією

старі духовні твори XV.—XVII. ст. на 4, 5 і 6 голосів, як і нові світські хорові пісні, особливож народні німецькі і віденські вальси та навіть цілі оперні дії клясичного стилю, аранжовані спеціяльно для їх обсади. Усе держиться у шляхотнім, повнім артистичної міри стилі; подивугідна є музична, як і сценічна інтелігенція та рутина малих 10—14-літніх співаків-артистів. У таких хорах могли виховатися доцільно такі музичні таланти, як Гайдн, Шуберт, або наші Березовський і Бортнянський. **С. Л.**

—o—

✝ Посмертні згадки.

Дня 19. ц. м. відпровадило громадянство на Личаківський цвинтар бл. п. Софію Стефанію з Моравських К'блакову, дружину пароха з Бокова, при участи 6 священників, рідні і знайомих та при гарному співі хору радн. Купчинського. Надгробне слово виголосив о. радн. Корнило Куницький, парох Букачовець.

Болюча, несподівана (Покійна мала всього 44 роки) страта стрінула не тільки мужа й осиrочені діти, бо Покійна була просто взірцевою і геройською дружиною та матірю, як це показалося в часі війни чи хочби в часах пацифікації 1930 р. Та Покійна була також визначною діячкою на полі церковнім і національно-суспільнім, виконуючи найсірішу освідомлюючу працю в Апостольстві Молитви і брацтвах та в читальняних гуртках при уладжуванні представлень, концертів та інших імпрез. Тому по селах, де працювала Покійна, м. ін. у Липиці, в Ніневі Дол. та Горішнім, у Бокові й інших, сумує за своєю доброю „Імостею“ все населення. — В. Й П!

О. Захарій Тарнавський, парох Мшани, Осірнянського деканату, ювилят, помер 10-го ц. м. в 96. році життя. Як щирий народолюбець і ревний душпастир, поклав чималі заслуги для свого села. В. Й. П.!

Амалія з Ільницьких Дашкевичева, вдова по пароховi в Тустановичах, проживши 91 літ, померла 24. лютого 1938 р. в Перемишлі. Похорон відбудеться в суботу 26. лютого.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

Жіноче „завжди“.

Чоловік чекае в капелюсі і пальті на свою жінку, з якою вибирається на баль. Жінка одягається у своїй кімнаті.

Муж жде. Її як нема, так нема.

Тоді він підходить до неї до дверей:

— Чи ти ще не готова, любко?

Вона відповідає:

— Адже я тобі вже годину тому говорила, щоб ти ще хвилинку на мене підождав!

Не кажіть їй про те.

— Я бачив вас учора в кабареті з вашою панею.

— Ах, так? Знаєте... краще ви моїй жінці не говоріть нічого про те!

Білявка-чорнявка.

— Як довго ти вже знаєш цю маленьку привабливу білявку?

— Гм... можу тобі це сказати. Цю привабливу маленьку знаю я вже майже пів року, але як білявку знаю її тільки від трьох днів.

—o—

Дописи.

КОРОСНО.

Апетит москвофілів на Український Народний Дім у Коростенці. Заходом д-ра Ю. Налисника, адвоката в Дуклі, проф. І. Зілинського і свідомих громадян села Коростенки вишується в цьому селі коросненського повіту, величавий Український Народний Дім. Гроші на будову цього Народного Дому надіслали свідомі односельчани українці в Америці, українські установи та українське громадянство у краю. Власником цього величавого дому є статутове Т-во Український Народний Дім, що його статути затвердило коросненське староство ще в 1931 р. Цей величавий дім, що є свідком муравлиної праці українського громадянства на наших західних окраїнах, став більмо в оці нашим ворогам і москвофільським рубінником. Кількох таких москвофільських недобитків у селі Коростенка намагаються тепер оспорити за всяку ціну діяльність завмерлого ще перед світовою війною О-ва Качковського, думаючи, що при допомозі влади загарбають величавий Український Народний Дім. Тому з одного боку висилають безпідставні жалоби до влади, а з другого боку ведуть безпощадну кампанію проти голови Т-ва Український Народний Дім у Коростенці адв. д-ра Ю. Налисника. Одночасно москвофільська ректилька „Земля і Воля“ у Львові повела нагінку проти голови цього Т-ва. Одначе марні надії москвофілів та їх опікунів. Їхня акція і нагінка обєднають ще більше українське населення Коростенки коло свого провідника д-ра Ю. Налисника.

РОГАТИН.

Просвітна нарада в Рогатині. Колеґія Мужів Довіря „Просвіти“ в Рогатині скликала на день 8. лютого ц. р. повітову освітню нараду представників читалень рогатинського району. Присутних було понад 200 осіб з 10 громад. На порядку дня була справа святкування 70-ліття „Просвіти“. В часі дискусії над рефератом приявні, з уваги на специфічні відносини на рогатинському ґрунті, порушили справу негромадянської поведінки радикальних чинників супроти „Просвіти“. Передусім громадяни зі Стратина та Деговен пятнували ганебні виступи радикальної молоді. Після дискусії ухвалили такі резолюції: 1) Представники 33-ох читалень Рогатинщини, зібрані на освітній нараді дня 8. лютого взивають б. виділ філії „Просвіти“ в Рогатині та виділи тих читалень, що намагаються виломитися з суцільної одної просвітньої організації, щоб вони підпорядкувалися всеціло рішенням Головного Виділу Т-ва „Просвіта“ у Львові та не поширювали в повіті анархії; 2) Відпоручники читалень та усі зібрані на нараді висилають Т-ву „Просвіта“ сердечний привіт та рішають поширити та поглибити працю у своїх громадах у ділянці освіти і виховання народу; 3) Взивають усіх, кому дорога освіта та виховання широких народніх мас, до щирої і послідовної праці згідно з вказівками Т-ва „Просвіта“, щоб у 70-ліття її існування доказати чином, які дорогі для них ідеї, що їх „Просвіта“ голосить та послідовно переводить в життя. 4) Зібрані представники читалень з обуренням папятнують шкідливу роботу ріжних партій і партійок, бо така робота виходить на шкоду не тільки „Просвіті“, але цілому українському народові. 5) Рішають докласти усіх старань, щоби в усіх громадах Рогатинщини усі установи та усе громадянство величаво і гідно відсвяткували в 1938 році 70-ліття „Просвіти“ в доказ любови і пошани усього громадянства до найстаршого нашого Товариства.

КОЛОМИЯ.

5-ліття Т-ва „Зоря“. Філія Т-ва українських ремісників, промисловців і купців „Зоря“ в Коломиї відсвяткувала 12. ц. м. 5-ліття свого істнування. В год. 12. відправлено Службу Божу на інтенцію Товариства і панахиду за померших членів. Співав міщанський церковний хор. В 17 год. почалася в салі Щадничої Каси святочна академія. Відкрив її коротким словом член-основник Микола Жупанський, висловлюючи бажання, щоб товариство в найближчому часі зєднало у своему реєстрі всіх ремісників, купців і промисловців, бо досі ще не всі українці вписалися до нього. З черги відспівав мішаний хор „Зорі“ воєнську пісню „Чорногора“ Ярославенка. Дальше склав привіт делегат Матірного Т-ва на руки голови п. Петра Микитюка, після чого д-р Гнатчук відчитав численні привіти, надіслані з Коломиї та з інших місцевостей. Після вдатної декламації К. Білоскурської (І. Франка „Земле моя“) виголосив інж. П. С. Гениж-Березовський святочну промову, в якій подав коротко історію ремісництва та його значіння для скріплення українського елементу в місті. Другу половину програми виповнили: хор „Зорі“ (М. Лисенка „Коломийки“ й М. Леонтовича „Гра в зайчика“), оркестра (лута) „Зорі“ віддграла уривок з опери „Запорожець за Дунаєм“ (диригував проф. Баран), деклямація В. Ткачука (В. Чорногор „Ні, не хилімо“) та на закінчення хор „Зорі“ (Ф. Шуберта „Хор із драми Розамунде“) з достроєм фортепіяну (п. Я. Мельник). Цілість треба признати зовсім удатною. Новостворений хор „Зорі“ під орудою відомого рутинованого диригента проф. Р. Шипайла задивував і вибагливих слухачів. Коли взяти на увагу співацький матеріял (крім 5—6 осіб цілком свіжий) і короткий час науки, то невтомний професор доконав справді великого діла, бо остання пісня, відспівана найрівніше, ледви чи й у фахового хору вийшла би краще. Солісти: пані Сервинюкова, Волошинська (сопрани) й Лехнакова (альт), пп. Ткачук (тенор) і знеменитий Р. Мостович (бас) виконали свої партії чисто і гладко. Праця диригента й хору заслугує під кожним оглядом на повне признання. Також оркестра, коли зважити тяжкі умовини праці з музикантами, яким хоч доброї волі здебільша багато не достає, вивязалася зі свого завдання зовсім добре. Праця О. Скалозуба при підготові деклияматорів дала теж добрий вислід. Гості (було їх, місцевим звичаєм, дуже мало) винесли з концерту миле вражіння. Він засвідчив, що в товаристві під проводом енергійного голови П. Микитюка йде культурно-організаційна праця, яка дає запоруку, що головна ціль „Зорі“ — згуртувати ввесь чесний елемент коломийського трудящого міщанства під прапором корисної творчої діяльности для добра української громади буде згодом осягнена. Після академії відбулася товариська забава з танцями.

—o—

Спорт.

ГОТУЙМО ЛЕЩЕТАРСЬКИЙ ВИРЯД!

Як відомо, великі „Просвітянські Змагання“ відбудуться у найближчу суботу й неділю, коли **цілий український Львів** має змагатися в лещетарськім бігу.

Рада Карпатського Лещетарського Клюбу запросила до участи всі українські товариства та установи, які повинні заохотити своїх членів та службовиків до **масової участи** у змаганнях, щоб таким чином засвідчити готовість українського громадянства станути на поклик у здисциплінованi ряди.

У програмі змагань, поданій у попереднім числі, зайшла мала зміна. А саме, змагання відбудуться не на Погулянці, тільки **коло Ремісничої Бурси** при вул. Пасічній з уваги на те, щоб не визнатися зпілзависти т. зв. „недільних лещетарів“.

Рада К. Л. К. і Т-во „Просвіта“ сподіються, що не буде ніодного українського лещетаря, що відмовився би своєю участю в цій імпрезі звеличати ювилей Т-ва „Просвіта“.

Зголошуватися до змагань можна тільки через товариства й установи (не індивідуально) до домівки К. Л. К., Рутовського 22, III. до пятниці 25. п. м. год. 20 вечір.

УКРАЇНА—КРАКОВІЯ
УКРАЇНА II — ДРОР.

Елімінаційні змагання за мистецтво Польщі між **Краковією та Україною** відбудуться, як ми вже повідомляли в **неділю 27. ц. м.** на ледовищі Погоні.

Краковія приїздить у своїм найкращім складі. Ці змагання суддюватиме п. **В. Кухар** зі Львова та другий суддя спеціяльно делегований з Варшави.

В год. 5 пополудні відбудеться на цьому самому ледовищі метч за мистецтво В-кляси **Україна II. — Дрор**. Одначе перемеч відбудеться лиш тоді, як пополудні буде добрий лід.

—o—

Нові книжки и журнали.

ЖУРНАЛИ.

ЗБІРНИК ФІЗІОГРАФІЧНОЇ КОМІСІЇ Математично Природничо-Лікарської Секції НТШ. За редакцією проф. Миколи Мельника. Випуск VII. Львів, 1938.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ. Цінник насіння польових городних і квіткових рослин на рік 1938.

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО. Орган Взаїмної Помочі Українського Вчительства у Львові, Місячник. Рік XXV. Ч. 10. Грудень 1937. Рік XXVI. Ч. 2. Лютий 1938. Львів.

ВІДРОДЖЕННЯ. Ілюстрований журнал українського протиалькогольного й протинікотинового руху. Рік вид. X. Ч. 12. Грудень 1937. Рік XI. Ч. 1. Січень 1938 Львів.

УЧИТЕЛЬСЬКИЙ ГОЛОС. Орган Т-ва „Учительська Громада“ в Ужгороді. Річник IX. Ч. 1. Січень 1938. Ужгород.

ДЗВІНОЧОК. Часопис для українських дітей. Рік VIII. Ч. 75. Січень 1938. Львів.

НАШ ПРИЯТЕЛЬ. Рік 17. Ч. 5. (175). Січень 1938. Львів.

НАША ШКОЛА. Педагогічний часопис. Річник III. Ч. 10. Грудень 1937. Ужгород.

ГУРТУЙМОСЯ. Ілюстрований національний квартальник. Рік вид. III (IX). Ч. 2-3 (XX—XXI). Жовтень-грудень 1937. Прага. ЧСР.

УКРАЇНСЬКЕ ЮНАЦТВО. Ілюстрований журнал української молоді. Рік видання V. Ч. 12 (56). Грудень 1937. Львів.

Театри.

Великий Театр:

Пятниця 25. II. год. 7.30 „Незвичайна подорож" премієра.
Субота 26. II. год. 7.30 „Незвичайна подорож".
Неділя 27. II. год. 3.30 попол. „Сої"; год. 7.30 веч. „Незвичайна подорож".

Театр Рімнородностей:

Пятниця 25. II. год. 7.30 „Дімок з карт"
Субота 26. II. год. 7.30 „Дімок з карт".
Неділя 27. II. год. 3.30 попол. „В перфумерії"; год. 7.30 „Дімок з карт".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

САМБІР:
26. II. Орленя.
27. Лісова пісня.
28. II. Під кураталею.
1. III. ?
2. III. Орфей у пеклі — премієра, оперета на 4 відслони Я. Офенбаха.
Нові стилеві декорації і костюми.
З Самбора їде театр до Дрогобича.

Український Народний Театр ім. М. Садовського.

СТРІЛИСЬКА:
26. II. Маруся Богуславка.
27. II. Пісня Бескиду.
28. II. Гетьман Полуботок.
1. III. Мазепа.

ХОДОРІВ.
2. III. Хмара.
3. III. Пісня Бескиду.
4. III. Гетьман Полуботок.
5. III. Подружий метч.
6. III. Мазепа.

Театр готує до вистави оперу Лисенка „Утоплена".

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій" екзот. фільма.
АТЛЯНТИК: „Царський курієр" на основі Жіль Верна.
ВАНДА: „Останні дні Помпеїв", „Багате дівчатко".
ҐРАЖИНА: „Знахар".
ЕВРОПА: „Каля Наг".
КАСІНО: „Почалося у поїзді".
КОПЕРНИК: „Останки н'я засудженого"
МАРУСЕНЬКА: „Чорти побережжа" (Мек Леглен).
МЕТРО: „Криваві перли", „Королева танцю"
МІРАЖ: „Невдачник" (Ал. Дюмма).
МУЗА: „Коли цвіте бузок".
ПАКС: „Проважена", „Ординат Міхоровський".
ПАЛЯС: „Обожана" з Мартою Еґерт.
РАЙ: „Я збрехала"
РІЯЛЬТО: „Королева Вікторія".
СВІТ: „Проміння загладн", „Ексцентрична жінка".
СТИЛЕВЕ: „Лише ти" та ревія.
ТОН: „Князь Іво" (Соня Геніє), „Лет очайдухів".
УТІХА: „Замаскований ідець" (Кен Майнард) і ревія.
ХИМЕРА: „Моє щастя це ти" (Вен. Джілї, Міранда).

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Острів Ява".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовид" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Голяндія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 26. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки; 11.40 Вальси з балетів, пл.; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Концерт бажань із пл.; 15.20 Технічна скрипка; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Театр Уяви для дітей: „Справедливий присуд"; 16.15 Військ. оркестра; 16.30 18.35 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 На пляжі в Бретанії; 17.15 Форт. твори Г. Фрідмана; 17.50 Наша програма 18.00 Спортова гутірка та „Після біґу на 18 км."; 18.10 Розр. концерт у вик. сальон. тріа; 18.35 Для села: Семоводи; власне чи куповане насіння; 18.50 Спортові вістки; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Меч Хороброго" опов. Генр. Мосціцького. „На східних окраїнах"; 20.00 „Віденські вальси", оперета І. Штравсів (батька й сина); у перерві коло год. 20.40 Веч. денник. Актуальна гутірка; 22.00 Танк. музика, орх. і нар. капели; у перерві в год. 22.50—23.00 Останні вістки, огляд преси, метеорольог. комунікат.

Неділя, 27. лютого 1938.

8.15 Хліб. Ґазетка. Музика з пл.; 8.30 Про пастівні ростини; 8.40 Музика з пл.; **8.50 Плекання тільних коров, гутірка в українській мові виг. Ром. Лехницький,** коло год. 10.30 Після богослуження Оперові фрагм. у вик. симф. орх., пл.; 11.30 Репортаж із життя; 12.03 Симф. поранок, орх., форт., віол.; 13.00 Фільм. огляд; 13.10 „Вилікуваний самовбивник", гумореска; 13.25 Оперетков' пробоєвики, сальон. орх., спів; 14.40 Представляємо спікерів, авд. радіоконкурсу; 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Музика з пл., Село у шлеській поезії; 15.45 Для дітей: „Зелінти" опов., З моря та побережжя, Музика з пл.; 16.05 Форт. ресіталь Г. Штомпки; 16.25 Італ. твори у вик. В. Бадкевської з супр. форт.; 16.45 Авиація та життя; 17.00 Бавмося весело, танк. вечірка для молоді, орх., спів; 17.55 хвилина бюра студій; 19.00 Театр Уяви: „Патент" комедія Люіджі Пірандельо; 19.25 Авд. про Сенкевича; 20.00 Розр. концерт, спів, форт.; 20.35 Спортові вістки; 20.40 Політ. огляд; 20.50 Веч. денник; 21.00 Лещетарські світові змагання у Лягті; 21.30 Танк. музика, у перерві в год. 22.50 Ост. вістки.

Понеділок, 28. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Як працюють мізки; Шуман: Дитячі сцени; 11.40 Перед обєктивом фотографа; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 З великої естради, пл.; 14.30 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Трохи пісні, трохи слова, відповіди на листи, гр. пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 З піснею по краю; 16.15 Орх. мандоліністів; 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Історія кредиту; 17.15 Камер. музика; 17.50 Кореспонденція з Лягті; 17.57 18.50 Спортова гутірка та вістки; 18.10 Нар. пісні різних народів; 18.35 Літер. хвилина; 18.55 Програма на завтра; 19.30 Компроміс у житті, діяльог із совістю; 20.00 Історія танцю: Еволюція вальса, орх.; 20.45 Веч. денник; 21.00 Танк. музика, орх., заповідають спікери, що беруть участь у зимовому конкурсі; 21.40 Літерат. новини; 22.00 Концерт симф. орх.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Концерт бажань.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 26. лютого 1938.

БЕРЛІН 21.00 Святоч. концерт; БЕРОМІНСТЕР 21.00 22.00 „Циганський барон" оп. Ів. Штравса; БІЛГОРОД 18.15 Скрипка, 20.00 Хор; БУДАПЕШТ 12.05 Вок. концерт, 18.45 19.0 Циг. орх., сол., 21.00 Циг. музика; ВІДЕНЬ 11.30 Нар. музика, 19.10 20.00 Концерт симф. орх.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Пісні у вик. хор'в, 18.30 Акордеон; КОШИЦІ 18.00 Трансм. з Пряшева: Д-р С. Гойдич: Духнович у переписці з Василіянами, Концерт хору гр.-кат. учит. семінарії (у прогр. Лисенко, Леонтович), Концерт нар. пісень у вик. балалайкової орх.; МІЛЯНО 14.00 15.00 „Фіґарове весілля" оп. Моцарта, 21.00 Комедія; ПРАГА 18.00 Вес. муз. програма, 20.00 21.00 „Король волоцюг" оп. Фрімля; РАДІО ПАРІ 21.15 Пісні, 21.30 22.00 Театр Уяви, 22.10 Франція у пісні, вок. авд., 23.05 Симф. концерт; РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 22.00 „Люіза Мілєр" оп. Вердія; СОФІЯ 18.30 Хори, 19.00 Фортеп'ян, спів, 22.20 Музика, пісеньки.

Неділя, 27. лютого 1938.

БЕРЛІН 19.25 Улюблені мельодії, 20.00 21.00 Вечір танку; БУДАПЕШТ 12.30 Концерт оп. орх., 15.45 22.20 Циг. музика, 17.00 19.30 Військ. орх; ВІДЕНЬ 15.40 Муз. варіяції на вес. теми, 19.30 20.00 Військ. орх., 20.30 21.00 „Карнавал" попурі, сопр., тенор, барит., форт., орх.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Для дітей, 14.30 Португальські пісні та музика; КЕНІҐСБЕРҐ 20.00 21.00 „Моніка" оп. Досталя; КОШИЦІ 18.00 Концерт хору гр.-кат. богословів; МІЛЯНО 15.30 18.00 19.00 „Борис Годунов" оп. Мусорґського, 22.00 Скрипка; МІНХЕН 19.30 20.00 21.00 „Пімста лилика" оп. Ів. Штравса; ПРАГА 12.25 Оперетова музика, 17.50 18.00 Твори Бетовена та Штравса; РАДІО ПАРІ 18.00 19.00 Бетовенівський фестиваль, 20.00 Сценка, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт; РИМ 17.00 18.00 Симф. концерт, 19.45 Розр. музика, 21.00 22.00 Орх. концерт.

Понеділок, 28. лютого 1938.

БЕРЛІН 16.30 Пісні Моцарта й Бетовена, хор, 17.00 Солісти й дуті інструменти, 17.30 Веселе оповідання, 21.00 Розр. концерт; БУДАПЕШТ 12.05 Форт., 17.30 Спів, 18.30 19.00 Циг. музика, 20.10 21.00 Бетовенівський концерт; ВІДЕНЬ 15.15 Поезії, 17.30 Форт. ресіталь, 19.25 20.00 Вес. карнавал. вечір; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Нар. музика, 18.25 Сольо на тралтовіюм, 20.10 21.00 „Фатальна карнавалова ніч" муз. ком. на осн. Нестроя; КОШИЦІ 18.00 „Відплата" скеч; ЛЯЙПЦІҐ 19.10 20.00 21.00 „Пімста лилика" оп. Ів. Штравса; МІЛЯНО 21.00 22.00 „Авентура тропікале" муз. ком. Напімбена; ПРАГА 19.45 20.00 Хор; РАДІО ПАРІ 21.15 Скрипка, 21.30 22.00 23.00 „Ґвендолїна" оп. Шабріера; РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 22.00 23.00 Вечір опер; СТОКГОЛЬМ 20.30 21.00 „Ріґолето" оп. Вердія (III. дія), 22.00 Концерт орх., Скрипка.

Акційна Спілка для будівельного промислу

ПЕРШЕ ІВАН ЛЕВИНСЬКИЙ, ЛЬВІВ.

РАХУНОК БІЛЯНСУ З ДНЕМ 31. ГРУДНЯ 1937 РОКУ.

Актива: I. Майно стале: 1) Ґрунта зол. 53446.50; 2) Будинки зол. 109198.22; 3) Урядження технічні зол. 30388.92; 4) Інвентар бюровий 1929.45 зол. — 149963.09 зол. II. Майно плинне: 5) Готівка в касі зол. 3921.45; 6) Готівка в банках 103020.58; 7) Папері процентові зол. 4754.00; 8) Римеси 850.00 зол.; 9) Акції й уділи зол. 16965.16; 10) Матеріяли зол. 1070.25; 11) Півфабрикати зол. 901,50; 12) Готові вироби 5229.19 зол.; 13) Довжники зол. 62584.31; 14) Належитости в поступованні ревіндикаційнім зол. 33124.71; 15) Спец. рах. перех. ріжн. курсових 49764.42 зол. — 477098.66 зол.

Пасива: I. Капітали власні: 1) Закладний капітал зол. 100.000.00; 2) Запасовий капітал зол. 55000.00; 3) Резервовий капітал зол. 254149.40 зол. II. Амортизаційний капітал зол. 26280.29; III. Облігаційний капітал: 5) Резерва податкова зол. 9216.61; IV. Зобовязання: 6) Незаплачені податки 120.55 зол.; 7) Вірителі зол. 1651.06; 8) Решта зиску з р. 1936 зол. 4129.43; 9) Зиск в році 1937 зол. 26551.32 — 477098.66 зол.

Рахунок втрат і зисків з днем 31. грудня 1937 року. Втрати: 1) Адміністрація зол. 20510.68; 2) Податки зол. 7868,07; 3) Амортизація зол. 6116.64; 4) Готові вироби зол. 176.90; 5) Довжники зол. 6069.79 6) Ріжниці курсові зол. 350.16; 7) Зиски: а) решта з р. 1936 зол. 4129.43, б) зиск в році 1937 зол. 26551.32 — 71792.99 зол.

Зиски: 1) Відсотки зол. 10154.31; 2) Найми зол. 26463.61; 3) Урядження технічні зол. 966.52; 4) Інвентар бюровий 16.50 зол.; 5) Матеріяли зол. 174.73; 6) Півфабрикати зол. 92.59; 7) Будинки зол. 11153.55; 8) Редукція амортизації зол. 18641.75; 9) Решта зиску з р. 1936 зол. 4129.43 — 71792.99 зол.

Управа: Інж. Дурбак Павло, ппа. Інж. Колтунюк Роман.

БІРЖА.

Львів, 25. лютого 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·72 88·25. Доляри американські 5.26·50, 5.24·00 Доляри канад. 5.26·00—5.2?·50. Фльорени гол. 295·64—283.90. Франки фр. 17·36—17·06. Франки швайцарські 122·75—121.95, Фунти англ. 26·25—26·38. Гульдени данц. 100·25—99.75, Корони ч. 17·60—16·40 Кор. дан. 118·45—117·60 Кор. норв. 133·33—132·35, Корони шв. 136·74—135.75. Ліри італ. 21·80—20·70, Марки фінлянд. 11·72—11·25, Марки нім. 107·00—100·00 Шилінги австр. 96·00—89·00, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 120·00 — 114·00

Акції.

Банк Польський 111·75 Цукор 36·0, Вугіль 32·00. 31·75, Ліпльоп 63·50, Моджеїв 14·75, Островець 55·50, Старахович 39·25, 39·75, 39·75, Габербуш 48·25.

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 25. лютого 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·45 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак.	3·30 зол.
молоко	18—19 сот.
(яйця копа)	3·50 зол.

Тенденція на масло й молоко вдержана, на яйця слаба.

ОПОВІСТКИ.

Замість вінка на могилу бл. п. о. Ігнатія Волгуна, пароха Ключева Великого зложили на Рідну Школу Вп. П. Берлади і Микитюки квоту 15 зол. за що Старшина Кружка Р. Ш. в Коломиї складає оцим щиру подяку. 455

ОГОЛОШЕННЯ.

КОНКУРС.

Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові шукає майстра, управненого до ведення переплетні. Письменні оголошення, враз із відповідними посвідками, приймає до 3-го березня канцелярія Т-ва при вул. Чарнецького ч. 26, І. пов.

Видїл НТШ.

КОНКУРС.

Клюб Тов. „Молода Громада" пікваймe в своїй домівці при вул. Костюшка ч. 1 а. у Львові ведення харчівні для своїх членів під умовинами, про які можна дістати інформації в домівці Клюбу щодня від год. 7.30 до 8.30 вечер. Реченинець письмених зголошень до 10. березня 1938.

Управа Клюбу Тов. „Молода Громада".

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.